

ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ У 2020 РОЦІ

(відповідно до статті 6 Закону України «Про прокуратуру»)

I. Статистичні та аналітичні дані щодо виконання функцій, покладених на прокуратуру (п. 1 ч. 2 ст. 6 Закону України «Про прокуратуру», далі – Закон)

1. Загальні питання організації роботи

Упродовж 2020 року в умовах законодавчих змін та триваючого процесу реформування системи прокуратури України Офісом Генерального прокурора реалізовано комплекс системних організаційних, практичних та кадрових заходів з метою забезпечення ефективного виконання органами прокуратури покладених законодавством завдань щодо захисту прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства та держави.

Уперше в історії прокуратури наказом Генерального прокурора затверджено Стратегію її розвитку на 2021–2023 роки із визначенням бачення, місії, цінностей та цілей у виконанні конституційних функцій з огляду на загальнодержавні пріоритети.

Цьому передувало проведення в кінці серпня 2020 року за сприяння міжнародних партнерів стратегічної сесії з розробки Стратегії на найближчі три роки.

Документом визначено такі **стратегічні пріоритети** розвитку прокуратури:

- **забезпечення високого рівня якості й ефективності реалізації конституційних функцій** прокуратури;
- **ефективна координація діяльності** у сфері протидії злочинності та функціонування системи кримінальної юстиції загалом;
- **розвиток професійних компетентностей** працівників органів прокуратури;
- **підвищення рівня відкритості та довіри громадськості** до прокуратури;
- **етика, доброчесність** прокурорів і дисциплінарна відповідальність;
- **забезпечення незалежності прокурорів і прокурорське самоврядування**, соціальне забезпечення прокурорів.

В Офісі Генерального прокурора за підтримки Офісу Ради Європи в Україні **триває експертна робота з розробки масштабної Концепції розвитку кримінальної юстиції та органів правопорядку**. Одним із етапів цього процесу стане **соціологічне дослідження рівня та стану злочинності в Україні**, проведення якого планується за підтримки Управління ООН з обслуговування проєктів, зокрема із залученням проєкту Pravo-Police.

У липні 2020 року в Офісі Генерального прокурора утворено **спеціалізований самостійний структурний підрозділ**, завданням якого є захист інвестицій, покликаний **забезпечити контроль за дотриманням прав суб'єктів інвестиційної діяльності** під час здійснення досудового розслідування у кримінальних провадженнях, недопущення фактів протиправного втручання з боку правоохоронних органів.

Для підвищення ефективності організації роботи у Генерального прокурора **проведено 25 оперативних нарад** з актуальних питань прокурорської діяльності.

Водночас Генеральним прокурором торік взято на **особистий контроль стан досудового розслідування і процесуального керівництва у 54 кримінальних провадженнях про найбільш актуальні та резонансні кримінальні правопорушення**.

Також із метою ефективного виконання завдань кримінального провадження **Генерального прокурора було особисто включено до складу групи прокурорів** ще у понад **50** таких кримінальних провадженнях.

Запроваджено новий формат періодичного обговорення з керівництвом кожної обласної прокуратури результатів роботи щодо виконання покладених функцій та впливу на забезпечення законності з урахуванням специфіки регіонів та притаманних їм проблемних питань. Це дає змогу **своєчасно звернути увагу очільників обласних прокуратур на наявні у**

їх діяльності **прорахунки та оперативно визначити шляхи їх усунення.**

Вперше запроваджено обговорення з керівниками органів правопорядку наявні в їх діяльності досягнення та проблемні питання, з визначенням чітких орієнтирів на найближчий період.

Активно використовувалися надані **статтею 25 Закону України «Про прокуратуру»** повноваження щодо **координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності.**

Повністю переформатовано роботу відомства та **забезпечено ефективну координацію діяльності всіх органів правопорядку у сфері протидії злочинності, з орієнтуванням на системну роботу з досягненням максимальних результатів.**

Під головуванням Генерального прокурора проведено **6 спільних та координаційних нарад** керівників органів правопорядку та інших державних органів (*у 2019 році – 2*), на яких обговорено питання протидії **корупційним кримінальним правопорушенням, злочинам у сфері справляння митних платежів, проти громадської безпеки та громадського порядку, а також вчиненим з використанням зброї, бойових припасів або вибухових речовин, злочинності у Запорізькій області.**

Зокрема, **вперше за останні 10 років** на нараді під головуванням Генерального прокурора **визначено скоординовані з керівниками правоохоронних органів заходи щодо протидії катуванням працівниками органів правопорядку, а також нелюдському та такому, що принижує гідність, поводженню і покаранню.**

Відтак помітно активізовано хід розслідування кримінальних правопорушень зазначеної категорії, відчутно зросло число скерованих до суду обвинувальних актів, насамперед **Офісом Генерального прокурора.**

Крім того, упродовж 2020 року **керівниками обласних прокуратур** проведено більше **100 координаційних і спільних нарад.**

В Офісі Генерального прокурора створено **міжвідомчі робочі групи** за участі представників правоохоронних та інших державних органів у сфері протидії незаконному **гравальному бізнесу та використанню лісових ресурсів, протиправній діяльності нелегальних автозаправних станцій, з питань аналізу стану досудового розслідування, процесуального керівництва та**

судового розгляду кримінальних проваджень про кримінальні правопорушення, вчинені стосовно **журналістів**.

В умовах законодавчих змін та реформування відомства особливу увагу приділено **удосконаленню нормативного регулювання прокурорської діяльності та її методичного забезпечення**.

З метою визначення завдань і меж повноважень прокуратур різних рівнів та порядку їх реалізації керівництвом Офісу Генерального прокурора **видано 596 наказів з основних напрямів прокурорської діяльності (у 2019 році – 369)**.

Зокрема, розпорядчими актами Генерального прокурора визначено **загальні засади організації роботи** в органах прокуратури, основні питання діяльності прокурорів щодо **представництва інтересів держави в суді**, з нагляду за додержанням законів при **виконанні судових рішень у кримінальних справах**, а також при застосуванні інших заходів примусового порядку, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, особливості виконання функцій прокуратури з питань захисту інтересів дітей та протидії насильству.

Задля максимально повного й об'єктивного донесення до громадськості **інформації** про діяльність органів прокуратури, **формування у суспільстві об'єктивної думки** про виконання органами прокуратури покладених на них завдань переглянуто підходи до організації цієї роботи.

З метою сприяння **прозорості** діяльності прокуратури та забезпеченню **прав громадян на звернення та доступ до публічної інформації** оновлено нормативні документи, що регулюють порядок цієї діяльності в органах прокуратури.

Ефективно працює низка створених в Офісі Генерального прокурора **робочих груп**, основними завданнями яких є насамперед розробка та впровадження **системи індивідуального оцінювання роботи прокурора**, електронної системи **управління людським персоналом**, **стандартів діяльності прокурорів у сфері захисту інвестицій**, **електронного кримінального провадження**.

Із запровадженням інституту **кримінальних проступків**, реалізуючи норми законодавства щодо **гендерної рівності** та запобігання і протидії **домашньому насильству**, у новій редакції видано Положення про **Єдиний реєстр досудових розслідувань**, порядок його формування та ведення.

У сучасних умовах особливу увагу торік приділено удосконаленню роботи **інформаційних систем** органів прокуратури.

Оновлено **усі форми звітності** про стан кримінальної протиправності, **вперше в історії надано можливість автоматизованого формування звіту** про роботу слідчих та дізнавачів усіх органів досудового розслідування.

Забезпечено розробку нового модуля Єдиного реєстру досудових розслідувань **«Робочий кабінет процесуального керівника»**.

Відновлено роботу **методичної ради – дорадчого органу**, який функціонує при Офісі Генерального прокурора з метою сприяння у дотриманні в органах прокуратури **єдиної правозастосовної практики** при виконанні покладених законодавством функцій шляхом опрацювання та розгляду документів методичного спрямування.

Якісно зміцнено склад методичної ради, до якого, окрім **найбільш кваліфікованих та досвідчених** працівників Офісу Генерального прокурора, Тренінгового центру прокурорів України, увійшли **фахівці провідних закладів вищої освіти**.

Сформовано та розміщено на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора **Єдину базу методичних документів** для забезпечення їх використання прокурорами у практичній діяльності.

Активно здійснювалася робота з реалізації комплексної програми заходів, спрямованих на створення єдиних високих стандартів розслідування і процесуального керівництва із забезпеченням неухильного додержання вимог кримінального процесуального законодавства.

Підготовлено пропозиції до 230 проєктів законів України з питань удосконалення кримінального та кримінального процесуального законодавства, а також у сфері правоохоронної діяльності, які надходили від комітетів Верховної Ради України.

Значна увага приділялася питанням **удосконалення законодавчого регулювання правоохоронної діяльності**.

Розроблено та направлено до Верховної Ради України 7 законопроєктів, із яких 1 прийнято, 3 зареєстровано у Парламенті та ще 3 перебуває на опрацюванні у Комітеті Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Офісом Генерального прокурора підготовлено законопроєкт «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України у частині забезпечення реалізації функцій прокуратури» (реєстр. № 3009а від 26.08.2020). Ним запропоновано низку ключових змін до кримінального процесуального законодавства, які дозволять **підвищити ефективність розслідування та процесуального керівництва**, а також **встановлять запобіжник внесення до ЄРДР лише тих відомостей, які містять достатні дані про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення**. Наприкінці серпня 2020 року цей законопроєкт **внесено на розгляд Парламентарів** групою народних депутатів.

Вкрай важливим для правоохоронних органів є наявність достатніх та дієвих правових інструментів та законодавчих підстав для здійснення спеціального досудового розслідування.

З початком діяльності Державного бюро розслідувань втратили чинність положення КПК України, які дозволяли здійснювати «заочне провадження» щодо фігурантів, які переховуються на тимчасово окупованих територіях України та за межами держави.

Ще у вересні 2019 року законопроект, спрямований на усунення відповідної законодавчої перешкоди для здійснення заочного провадження, зареєстровано у Парламенті (реєстр. № 2164).

Крім того, Верховною Радою України 03.11.2020 прийнято розроблений Офісом Генерального прокурора законопроект «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» щодо допуску дізнавачів, слідчих та прокурорів до району здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях».

2. Реформування органів прокуратури

У кінці 2019 року завершено реформування Генеральної прокуратури України та з 2 січня 2020 року розпочав свою роботу Офіс Генерального прокурора.

Так, із 1 339 прокурорів Генеральної прокуратури України, які працювали до початку атестації, лише 610 (45%) успішно пройшли три етапи атестації та призначені на посади в Офіс Генерального прокурора.

Надалі кадровий потенціал Офісу Генерального прокурора за результатами двох доборів на вакантні посади зміцнено 115 зовнішніми кандидатами.

Уперше Офісом Генерального прокурора у співпраці з Радою Європи, на підставі підписаного 13.05.2020 Меморандуму про взаєморозуміння, проведено ґрунтовний функціонально-організаційний аналіз регіональних та місцевих прокуратур, щоб ефективно розподіляти людський ресурс для досягнення найвищих результатів. Цей аналіз став основою для формування структури і штатного розпису обласних і окружних прокуратур.

З 11 вересня 2020 року розпочали роботу обласні прокуратури, укомплектовані працівниками, які у процесі атестації підтвердили свою відповідність здійснювати повноваження прокурора та пройшли перевірку на добросовісність, кардинально оновлено їх керівний склад.

Так, із **3 697 прокурорів регіональних прокуратур**, які працювали до початку атестації, **2 483 (67%) успішно пройшли атестацію** та переведені до обласних прокуратур.

Наприкінці січня 2021 року (21.01.2021) завершено третій етап атестації прокурорів місцевих прокуратур, до участі у якій допущено **6 130** прокурорів.

Успішно подолали перші два етапи атестації **4 170** прокурорів.

Третій етап атестації, станом на 21.01.2021, **успішно пройшли 4 064** прокурори, що становить **66%**.

Орієнтовно в лютому цього року розпочнуть свою роботу **окружні прокуратури**.

Тож загалом в органах прокуратури станом на 21.01.2021 атестацію успішно подолали **7 157** прокурорів, що становить **64%**.

Атестація прокурорів

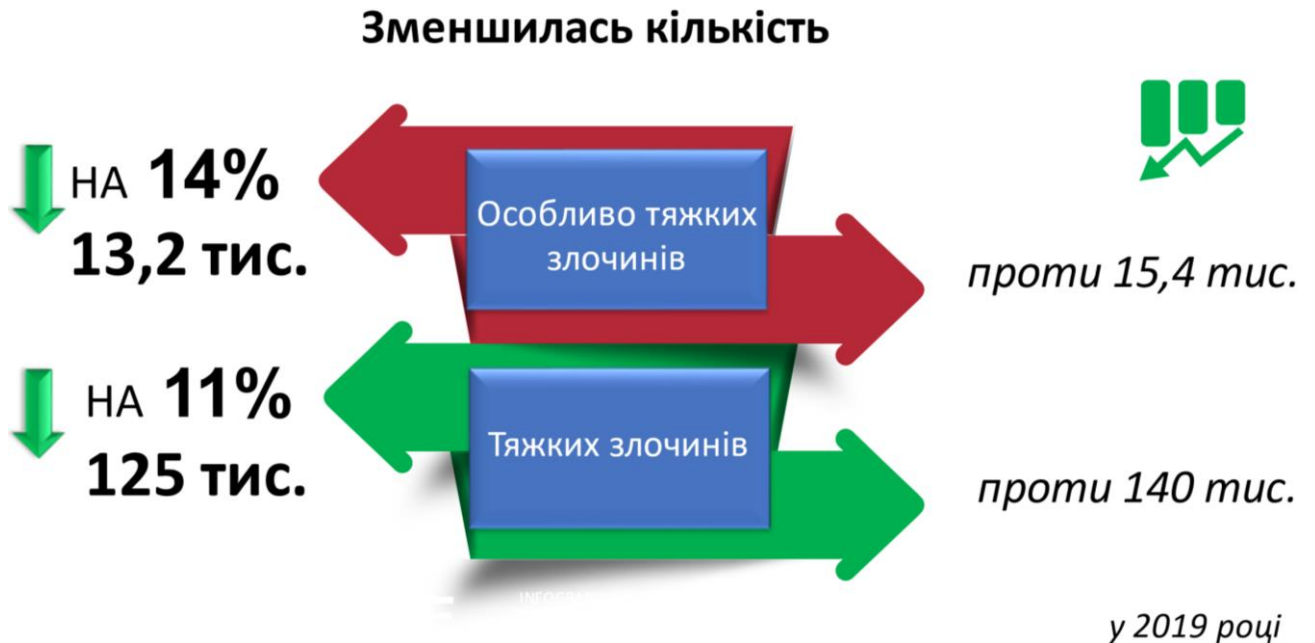
Наразі продовжується робота щодо **впровадження системи оцінювання якості роботи прокурорів (системи щорічного оцінювання та індивідуального оцінювання якості роботи прокурорів)**.

3. Загальна характеристика злочинності

Упродовж 2020 року обліковано **360 тисяч** кримінальних правопорушень (проти 444 тис., або **-19%**).

Дещо покращена робота з розкриття кримінальних правопорушень і становить більше **42%**.

Зменшилась кількість **особливо тяжких** (13,2 тис. проти 15,4 тис., або -14%) та **тяжких** злочинів (125 тис. проти 140 тис., або -11%).

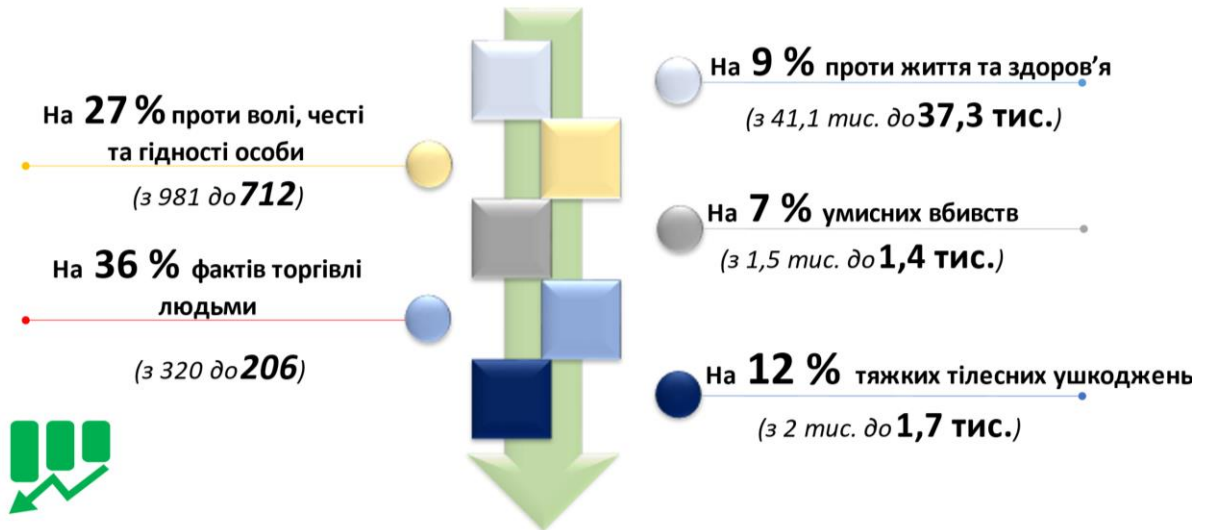
Нижчим є загальний рівень кримінальних правопорушень на 10 тисяч населення (86 проти 106).

Дещо **знизилася** кількість кримінальних правопорушень щодо фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, **зміни меж території або державного кордону України** (29).

Зменшилася кількість кримінальних правопорушень проти **життя та здоров'я особи** (37,3 тис. проти 41,1 тис., або -9%), зокрема очевидних умисних вбивств (з 1,5 тис. до 1,4 тис., або -7%), **тяжких тілесних ушкоджень** (з 2 тис. до 1,7 тис., або -12%) та тяжких тілесних ушкоджень, що спричинили смерть потерпілого (з 579 до 506).

Меншим є число кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи (з 981 до 712), фактів **торгівлі людьми** або інших незаконних угод щодо людини (з 320 до 206) та щодо **незаконного позбавлення волі або викрадення людини** (414 проти 563).

Зменшилась кількість злочинів

Зменшилася кількість кримінальних правопорушень проти **виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод** людини і громадянина (**6,7 тис. проти 7,2 тис., або -6%**), у тому числі щодо **невиплати заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат** (**455 проти 489**).

На **чверть зменшилась** кількість кримінальних правопорушень проти **власності** (**190 тис. проти 258 тис., або -26%**).

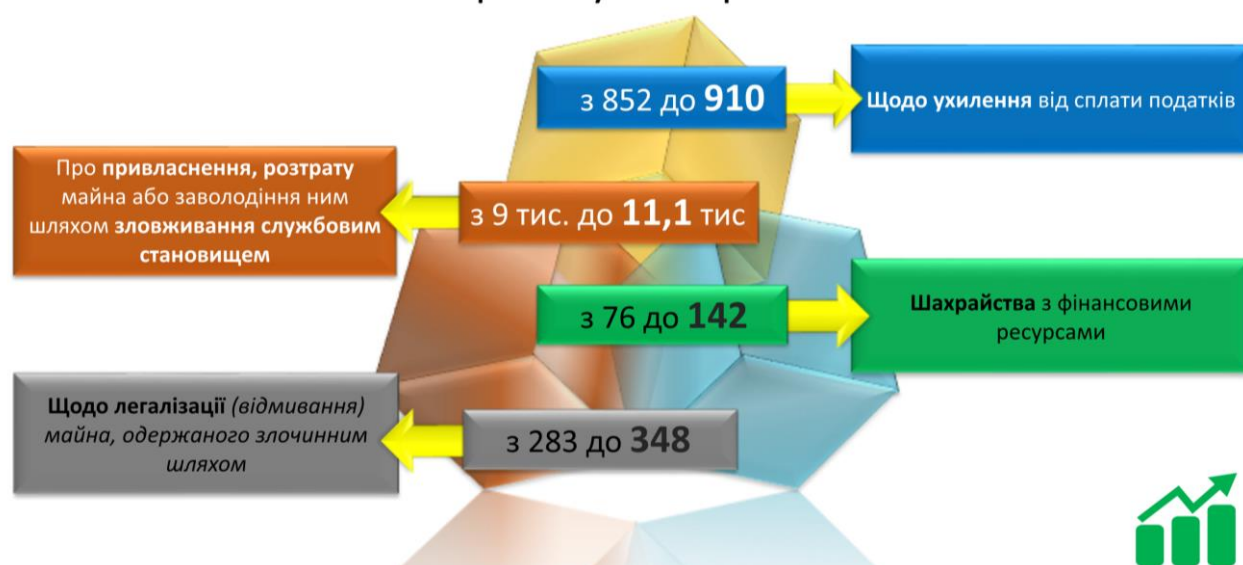
Зменшилася кількість скоєних **крадіжок з квартир** (з 17 тис. до **10 тис., або -37%**) і **крадіжок з автомобілів** (з 7,3 тис. до **5,6 тис., або -22%**), а також **грабежів** (з 11,1 тис. до **7,5 тис., або -33%**), **розбійних нападів** (з 1,9 тис. до **1,4 тис., або -28%**), **шахрайств** (з 32,3 тис. до **26,8 тис., або -17%**) та **вимагань** (з 730 до **720**).

Зросла ефективність виявлення злочинів про привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (з 9 тис. до **11,1 тис.**, або +23%).

Активізовано роботу з викриття злочинів щодо ухилення від сплати податків, зборів (з 852 до **910**), **шахрайств з фінансовими ресурсами** (з 76 до **142**), а також щодо **легалізації (відмивання) майна**, одержаного злочинним шляхом (з 283 до **348**).

Активізовано роботу з викриття злочинів

Активізовано роботу з викриття кримінальних правопорушень проти довкілля (з 3,8 тис. до **4,6 тис.**, або +21%), із них щодо **незаконної порубки** або незаконного перевезення, зберігання, збуту лісу (з 2 тис. до **2,5 тис.**, +30%).

Майже **на чверть зменшилася** кількість вчинених кримінальних правопорушень проти громадської безпеки (з 10,3 тис. до **8 тис.**, або -23%), у тому числі злочинів **терористичного характеру** (**594 проти 1 тис.**), **створення терористичної групи чи терористичної організації** (з 164 до **123**).

Більше уваги приділено протидії фактам бандитизму, кількість виявлення яких зросла (з 15 до **20**).

Зменшилася кількість скоєних кримінальних правопорушень, пов'язаних з **незаконним обігом зброї** (**5,3 тис. проти 6,5 тис.**, або -18%).

Відзначається тенденція до **зменшення** числа кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту (**15,8 тис. проти 17,2 тис.**, або -8%), з них фактів **незаконного заволодіння транспортними засобами** (**4,5 тис. проти 5,5 тис.**, або -17%).

Завдяки злагодженим зусиллям правоохоронців удалося на **третину збільшити** кількість виявлених правопорушень щодо **незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів** (з 6,4

тис. до 8,5 тис., або +33%), у тому числі безпосередньо пов'язаних зі збутом наркотичних засобів (з 4,2 тис. до 6 тис., або +42%).

Зменшилася кількість вчинених кримінальних правопорушень у сфері **охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (822 проти 1,4 тис., або -43%).**

Активізовано роботу з викриття кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (з 2,2 тис. до 2,5 тис., або +13%).

Зменшилася кількість кримінальних правопорушень проти правосуддя (з 10,3 тис. до 8,3 тис., або -19%). **Суттєво зменшилася** кількість фактів постановлення суддями завідомо неправосудних вироків, рішень, ухвал та постанов (з 408 до 67).

Знизилося на 10% число кримінальних правопорушень, вчинених неповнолітніми (з 5 тис. до 4,5 тис.), та на **13%** – скоєних особами, які раніше їх вчиняли (з 66 тис. до 57 тис.).

4. Діяльність органів правопорядку

4.1. Стан законності при проведенні досудового розслідування органами Національної поліції

Загалом у 2020 році до суду з обвинувальними актами **направлено 115 тисяч** кримінальних проваджень.

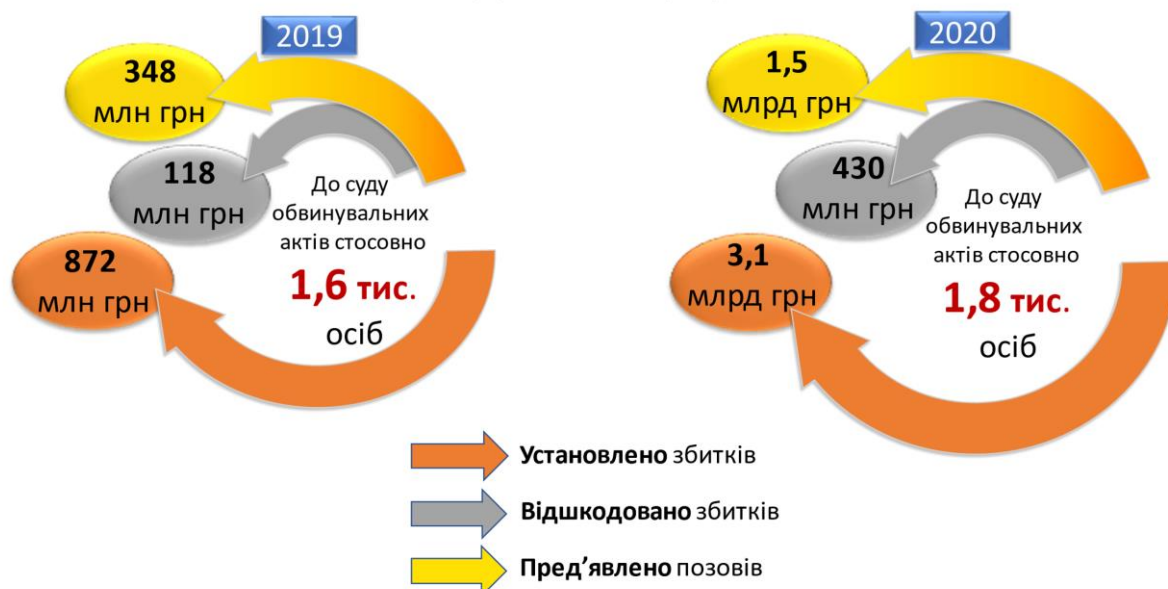
Ужиті Офісом Генерального прокурора заходи **сприяли збільшенню** кількості скерованих до суду **обвинувальних актів на пріоритетних напрямках.**

Так, у **бюджетній** сфері скеровано до суду **1,6 тисячі (проти 1,5 тис.) обвинувальних актів** стосовно **1,8 тисячі (проти 1,6 тис.) осіб**, зокрема стосовно:

- **службових осіб КП виконавчого органу Київської міської ради «КИЇВТЕПЛОЕНЕРГО»**, які розтратили на користь приватної структури понад **40 млн грн** під виглядом оплати послуг з охорони;
- **посадовця Дніпропетровської обласної державної адміністрації та директора комерційної структури**, які розтратили **35 млн грн коштів** обласного бюджету, виділених на ремонт лікарні;
- **п'яти представників комерційних структур**, які за результатами тендерних закупівель незаконно заволоділи коштами Національної поліції України, Центральної виборчої комісії, Державного агентства рибного господарства України та Управління забезпечення оперативно-рятувальної служби цивільного захисту ДСНС України, в розмірі понад **184 млн гривень.**

Встановлено збитків інтересам держави та територіальних громад на 3,1 млрд грн (проти 872 млн грн), з яких відшкодовано майже 430 млн грн (проти 118 млн грн). З метою забезпечення відшкодування збитків заявлено позовів на суму понад 1,5 млрд грн (проти 348 млн грн).

Бюджетна сфера

Крім того, до суду скеровано понад 2,2 тисячі обвинувальних актів (проти 1,9 тис.) про корупційні правопорушення стосовно 2,6 тисячі (проти 2,1 тис.) осіб.

До прикладу, до суду скеровано обвинувальний акт стосовно депутата Полтавської районної ради, який одержав неправомірну вигоду в розмірі 160 тис. доларів США за вплив на прийняття рішення посадовою особою ГУ Держгеокадастру в Полтавській області щодо отримання дозволу на розроблення документації із землеустрою.

У провадженнях цієї категорії встановлено збитків на 1,7 млрд грн (проти 1,5 млрд грн), із яких відшкодовано понад 200 млн грн. З метою забезпечення відшкодування збитків пред'явлено позовів на суму більше ніж 906 млн грн (проти 396 млн грн).

У кредитно-фінансовій сфері до суду направлено 106 (проти 62) обвинувальних актів стосовно 116 осіб, а саме:

- заступника голови правління АТ «Банк Богуслав», заступників начальника управління і служби безпеки банку та головного економіста відділу перевірок Національного банку України, які, діючи за попередньою змовою між собою, заволоділи коштами АТ «Банк Богуслав» на загальну суму 22 млн грн, виділивши їх у кредит під заставу неіснуючого майна;

- першого заступника та заступника Голови Правління ПАТ «КБ «Аксіома», заступника начальника управління кредитування цієї банківської установи, які шляхом зловживання службовим становищем заволоділи коштами ПАТ «КБ «Аксіома» в сумі 80 млн гривень.

У провадженнях цієї категорії **встановлено збитків на 197 млн грн (проти 134 млн грн)**, із яких **відшкодовано 4 млн грн**. З метою забезпечення відшкодування збитків **пред'явлено позовів на суму 128 млн грн (проти 107 млн грн)** та **накладено арешт на суму 66 млн грн (проти 19 млн грн)**.

Кредитно - фінансова сфера

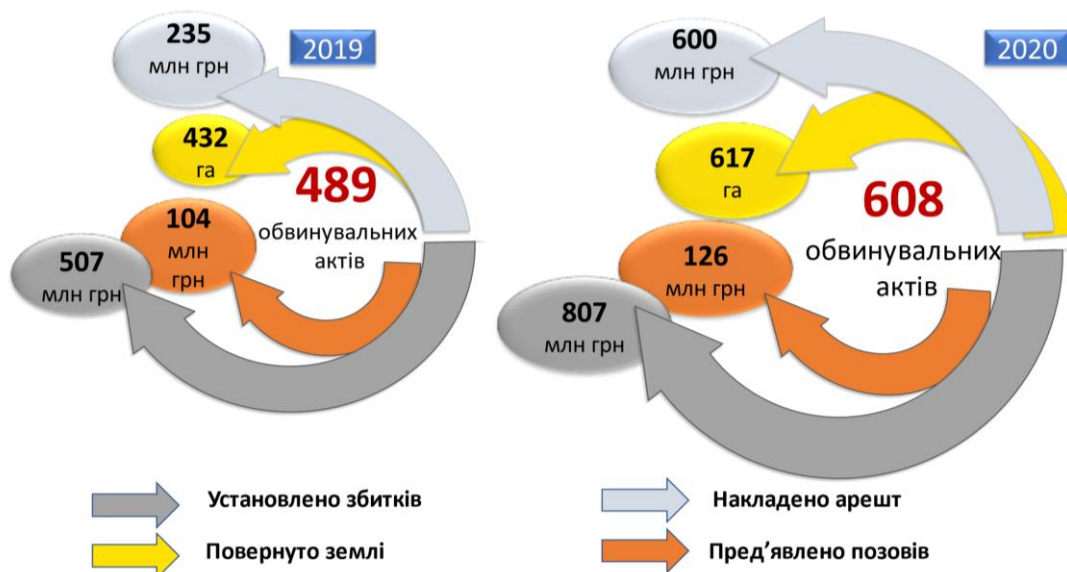

У сфері земельних відносин до суду направлено **608 (проти 489) обвинувальних актів** стосовно **647 (проти 511) осіб**.

Так, до суду скеровано **обвинувальний акт** стосовно **державного реєстратора однієї з сільських рад на Черкащині**, який у грудні 2017 року незаконно зареєстрував за особою право власності на земельну ділянку державної форми власності площею **16 га**, що спричинило збитки в розмірі **65 млн гривень**.

У провадженнях цієї категорії **встановлено збитків на 807 млн грн (проти 507 млн грн)**, із яких **відшкодовано 177 млн грн**. З метою забезпечення відшкодування збитків **пред'явлено позовів на суму 126 млн грн (проти 104 млн грн)**, **накладено арешт на суму 600 млн грн (проти 235 млн грн)** та **повернуто 617 га (проти 432 га) землі**.

У сфері земельних відносин

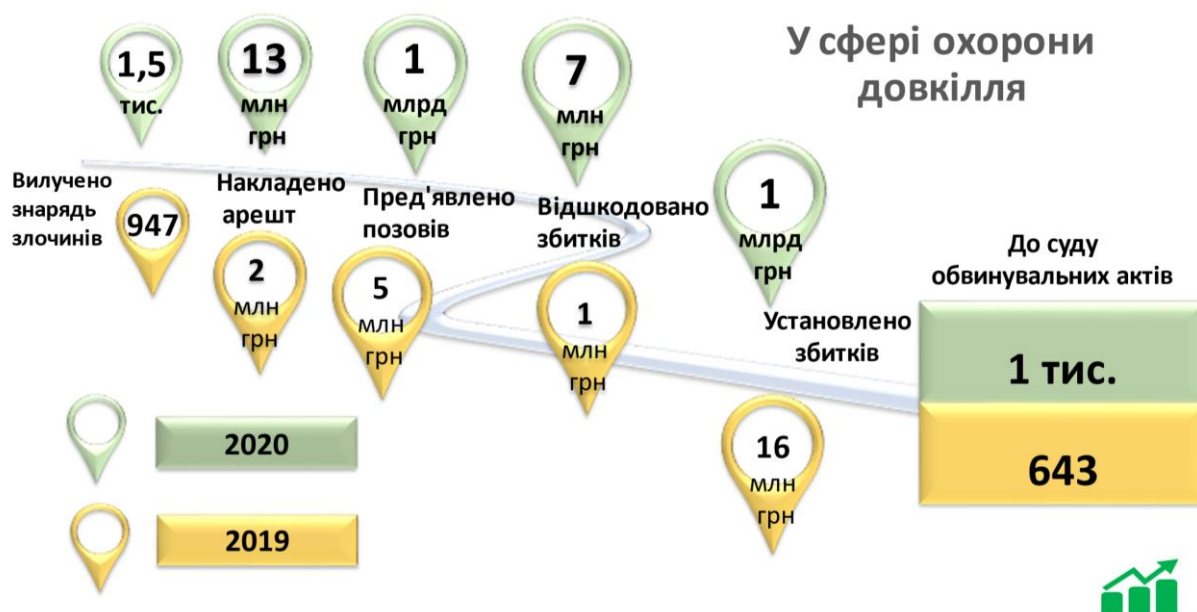

У сфері довкілля до суду направлено 1 тисячу (проти 643) обвинувальних актів, зокрема стосовно:

- керівника Фермерського господарства «Черкашино», який незаконно організував на орендованих 13 земельних ділянках 2 кар'єри та видобув без спеціального дозволу пісок, завдавши збитків на суму **612 млн гривень**;

- засновника ВКП «Прспект» та директора, які, діючи за попередньою змовою, на земельній ділянці сільськогосподарського призначення на Житомирщині, без дозвільних документів, залучивши спеціалізовану техніку, **незаконно видобули 840 тис. м³ піску**, заподіявши збитків на суму **204 млн гривень**.

У провадженнях цієї категорії встановлено збитків на **1 млрд грн (проти 16 млн грн)**, із яких відшкодовано **7 млн грн (проти 1 млн грн)**. З метою забезпечення відшкодування збитків **пред'явлено позовів на суму 1 млрд грн (проти 5 млн грн)**, накладено **арешт на суму 13 млн грн (проти 2 млн грн)** та вилучено **1,5 тис. (проти 947) знарядь злочинів**.

Упродовж минулого року органами прокуратури забезпечено дієвий нагляд за додержанням законів оперативними підрозділами Національної поліції України.

У перевірених прокурорами **85 тисячах** оперативно-розшукових справ надано **19 тисяч** письмових **вказівок** та скасовано **1,4 тисячі** незаконних постанов.

За виявлені прокурорами порушення під час провадження Національною поліцією України оперативно-розшукової діяльності **притягнуто** до дисциплінарної відповідальності більше **1 тисячі** працівників поліції.

4.2. Стан законності при проведенні досудового розслідування органами Служби безпеки України

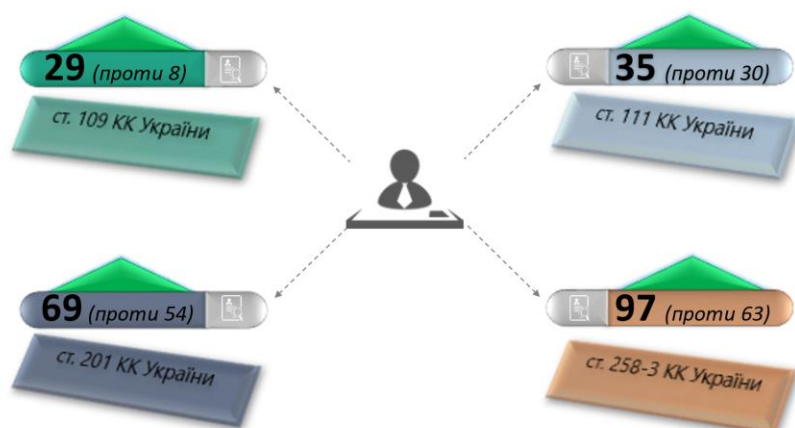
Упродовж 2020 року прокурорами здійснювалося процесуальне керівництво у понад **7 тисячах** кримінальних проваджень, які розслідувалися слідчими органів безпеки, з яких закінчено **1,5 тисячі** (або 21%).

Зменшилася на **77%** кількість закритих кримінальних проваджень (з 2 тис. до **429**), у тому числі за реабілітуючими підставами (**13 осіб** проти 17 у 2019 році).

Натомість **значно збільшилася** питома вага направлених до суду обвинувальних актів (**964**, або **65%** проти 35% у 2019 році).

Передусім **збільшилася** кількість скерованих до суду обвинувальних актів щодо дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (за ст. 109 КК України) – **29** (проти 8), державної зради (ст. 111 КК України) – **35** (проти 30), контрабанди (ст. 201 КК України) – **69** (проти 54) та створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 КК України) – **97** (проти 63).

Скеровано до суду обвинувальних актів 2019-2020

З угодами про визнання винуватості до суду скеровано 250 обвинувальних актів.

Удвічі збільшилася кількість скерованих до суду обвинувальних актів у бюджетній сфері.

Зокрема, за процесуального керівництва **Офісу Генерального прокурора** здійснюється досудове розслідування у кримінальному провадженні стосовно **службових осіб Державної фіскальної служби (після реорганізації Державної податкової служби)** та її територіальних підрозділів, які спільно з учасниками транзитно-конвертаційних груп **створили механізм з незаконного формування сум податкового кредиту з ПДВ суб'єктам господарської діяльності реального сектору економіки**, у тому числі шляхом несанкціонованого втручання в роботу електронних систем, що спричинило збитки державі в сумі понад **4 млрд гривень**.

Судами вже винесено обвинувальні вирoki щодо засновників (власників) 6 суб'єктів господарювання, що будуть використані як доказ під час проведення податкових перевірок підприємств – вигодонабувачів.

Крім того, за процесуального керівництва прокурорів **до суду скеровано обвинувальні акти у низці актуальних та резонансних кримінальних проваджень** стосовно:

- **замовників та організаторів**, серед яких голова Херсонської обласної ради і колишній помічник депутата вказаної ради, а також **виконавців**, причетних до облиття кислотою **громадської активістки Катерини Гандзюк**, що призвело до її **смерті**, слідство тривало майже два роки;

- у **резонансному вбивстві** особи та спричиненні тілесних ушкоджень ще одній особі. Два роки правоохоронці не в змозі були дати

об'єктивну та справедливу оцінку діянням одного з громадських діячів через політичні спекуляції;

- колишнього першого заступника керівника центру спецоперацій «А» СБУ, який на замовлення спецслужб Російської Федерації готував вчинення терористичного акту, а саме вбивство Адама Осмаєва – чоловіка Аміни Окуєвої, а також передавав країні-агресору відомості, які становлять державну таємницю. Проведення спецоперації такого рівня та документування форм і методів діяльності спецслужб РФ відбулося вперше за роки незалежної України;

- заступника голови правління ПАТ «Автокразбанк», який заволодів грошовими коштами цієї банківської установи в сумі 9 млн доларів США.

Завдяки вжитим прокурорами заходам зменшено на 11% залишок кримінальних проваджень (з 2 тис. до 1,8 тис.).

За закінченими розслідуванням кримінальними провадженнями встановлено збитків на 293 млн грн, із яких відшкодовано 40 млн грн., у тому числі інтересам держави встановлено збитків на суму 91 млн грн, із яких відшкодовано 5 млн гривень.

4.3. Стан законності при проведенні досудового розслідування органами Державної фіскальної служби України

Упродовж 2020 року прокурорами здійснювалося процесуальне керівництво у 5,5 тисячі кримінальних проваджень слідчих органів фінансових розслідувань Державної фіскальної служби, з яких закінчено розслідуванням кожне третє провадження (2 тис., або 35%).

До суду з обвинувальним актом скеровано більше третини кримінальних проваджень (696, або 36%).

Зросла кількість направлених до суду обвинувальних актів у кримінальних провадженнях щодо незаконного виготовлення, зберігання, збуту підакцизних товарів (з 227 до 243) та у сфері земельних відносин.

Збільшення розміру шкоди у вигляді несплачених податків, в результаті спричинення яких настає кримінальна відповідальність за ст. 212 КК України, а також ужиті Офісом Генерального прокурора заходи сприяли більш виваженому підходу до реєстрації фактів ухилення від сплати податків.

Як наслідок, кількість закритих кримінальних правопорушень за ст. 212 КК України зменшилася вдвічі (з 262 до 112).

Водночас лише в одному провадженні, яке скеровано до суду, стосовно посадовця ДК «Газ України» НАК «Нафтогаз України», який ухилився від сплати податку на прибуток, у ході розслідування до бюджету повністю

сплачено податкові зобов'язання та штрафні санкції у розмірі 285 млн гривень.

Окрім того, за процесуального керівництва **Офісу Генерального прокурора до суду скеровано обвинувальний акт стосовно головного бухгалтера КП «Харківські теплові мережі», який упродовж 2019–2020 років умисно ухилився від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у розмірі 72 млн гривень.** Під час досудового розслідування суму несплачених податків **відшкодовано у повному обсязі.**

Вжито належних організаційних і практичних заходів до запровадження інституту кримінальних проступків, та до суду направлено провадження щодо 131 кримінального проступку.

У результаті **ефективної координації Офісу Генерального прокурора на майже 50 мільярдів гривень збільшено надходження від сплати податків до бюджету (507 млрд грн, замість запланованих 458 млрд грн).**

Передусім не залишено поза увагою Офісу Генерального прокурора інформацію, розповсюджену в ЗМІ, щодо діяльності **ключових схем ухилення від сплати податків.** Відповідно керівникам обласних прокуратур надіслано **75 листів** щодо необхідності перевірки розміщеної у відкритих джерелах інформації про діяльність транзитно-конвертаційних груп (*так звані скрутки*).

За результатами здійснення прокурорами процесуального керівництва у кримінальних провадженнях щодо припинення діяльності **транзитно-конвертаційних груп**, які формували підприємствам реального сектору економіки **незаконний податковий кредит**, так звані скрутки, **вдалося збільшити на 40 млрд грн надходжень ПДВ (118 млрд грн замість прогнозованих 78 млрд грн).**

Як приклад, у грудні 2020 року **припинено діяльність «конвертаційного центру»,** що діяв на території Львівщини та включав у себе групу спеціально створених комерційних структур з ознаками фіктивності, які

надавали суб'єктам підприємницької діяльності реального сектору економіки (у тому числі тим, які постачають товари, виконують роботи **за бюджетні кошти**) послуги з мінімізації податкового навантаження, завищення валових витрат, конвертації грошових коштів у готівку, документального прикриття безтоварних операцій, незаконного формування податкового кредиту, відшкодування податку на додану вартість, а також послуги з відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом. **Сума оборотних коштів за місяць становила понад 1,7 млрд гривень.**

За результатами перевірки суб'єктів господарювання на предмет залучення до «скруток» та відповідно **виведення грошей у «тінь» викрито «конвертаційні центри», якими сформовано незаконний податковий кредит на суму понад 3,5 млрд гривень.**

Ще низка аналогічних кримінальних проваджень наразі розслідується.

Упродовж 2020 року за процесуального керівництва прокурорів до суду направлено **обвинувальні акти у низці актуальних та резонансних кримінальних проваджень стосовно:**

- директора **ТОВ «Скела Терциум»**, який під час здійснення імпорту природного газу на митну територію України ухилився від сплати митних платежів на суму **129 млн грн.**, які **відшкодовано у повному обсязі;**

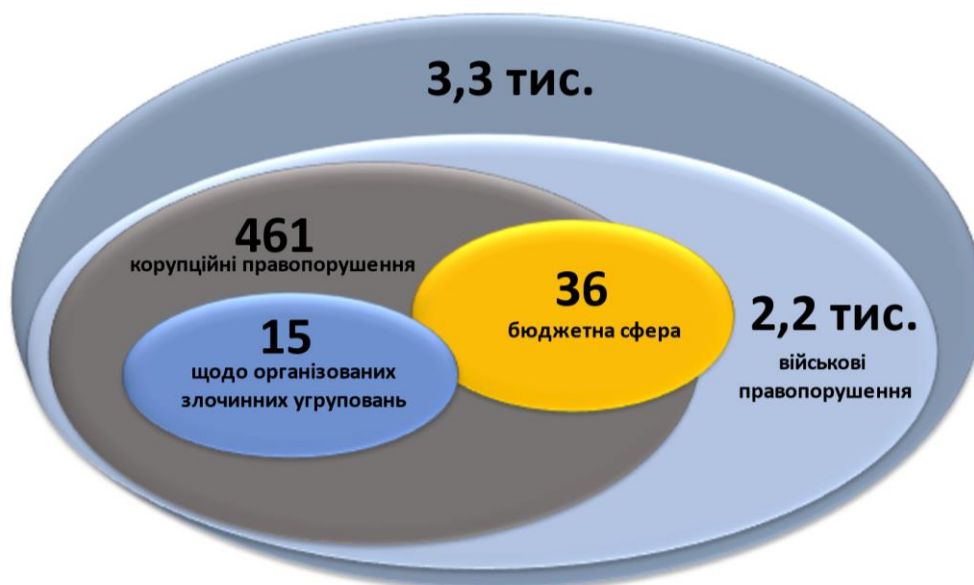
- **головного бухгалтера ПАТ «Газтранзит»** (з іноземними інвестиціями), який документально оформив фінансово-господарські операції з придбання тепловозів за завищеною вартістю з фіктивними суб'єктами господарювання, що призвело до фактичної несплати до державного бюджету податку на додану вартість у сумі **7,2 млн грн.** Збитки **відшкодовано у повному обсязі.**

4.4. Стан законності при проведенні досудового розслідування органами Державного бюро розслідувань

Упродовж 2020 року слідчими органів Державного бюро розслідувань розслідувалося понад **43 тисячі** кримінальних проваджень, із яких **закінчено 20 тисяч, або 47 відсотків.**

До суду з обвинувальним актом скеровано більше **3,3 тисячі** проваджень, із яких **2,2 тисячі** про **військові** кримінальні правопорушення, **461** – про **корупційні** правопорушення, **36** – у **бюджетній** сфері, **15** – вчинені **організованими злочинними угрупованнями** та **4** – у сфері **земельних відносин.**

Скеровано до суду обвинувальних актів

Крім того, до суду скеровано **5 обвинувальних актів** стосовно **народних депутатів України**, по **1** – щодо члена Кабінету Міністрів України та державного службовця категорії «А», **14** – професійних суддів, **432** – працівників поліції, **103** – Державної прикордонної служби, **62** – митної служби, **48** – кримінально-виконавчої служби, **40** – податкової служби, **23** – органів прокуратури, **20** – органів безпеки, а також **83 обвинувальних акти** стосовно **133** працівників органів правопорядку про правопорушення щодо застосування катувань та іншого порушення прав громадян.

Із направлених до суду низка **актуальних та резонансних кримінальних проваджень** стосовно:

- **4 осіб**, які, діючи у складі організованої групи, намагалися шахрайським шляхом заволодіти грошовими коштами у сумі **200 тис. доларів США** за нібито сприяння у призначенні особи на посаду першого заступника голови Черкаської обласної державної адміністрації, мотивуючи своїми зв'язками в Офісі Президента України. Також аналогічним способом намагалися заволодіти грошовими коштами у сумі **250 тис. доларів США** за нібито сприяння у призначенні особи на посаду заступника директора ДК «Укроборонпром», мотивуючи своїми зв'язками у Раді національної безпеки та оборони України й Офісі Президента України;

- **голови однієї з районних державних адміністрацій у Рівненській області**, який, діючи за попередньою змовою, використовуючи можливості своєї посади, спрямував зусилля на набуття приватним підприємством права оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення площею **487 га** для подальшого їх відчуження. Уводячи в оману, що виділення таких земельних ділянок сільрадам можливе лише за умови сплати по **230 доларів США за гектар**, заволодів коштами керівника приватного підприємства у сумі понад **110 тис. доларів США**;

- **посадовця відділу Нікольської районної державної адміністрації**, якою без належних на те правових підстав скасовано право власності АТ «ОЩАДБАНК» на об'єкти нерухомості загальною вартістю **123 млн грн**, чим спричинено шкоду АТ «ОЩАДБАНК» на вказану суму. Під час досудового розслідування незаконні рішення скасовано та **право власності державного банку на нерухоме майно поновлено**;

- **двох службових осіб управління аудиту ГУДФС у Дніпропетровській області**, які під час планової документальної перевірки приватного підприємства не відобразили в акті перевірки реальну кількість вироблених цигарок, що призвело до заниження акцизного збору та завдання державі майнової шкоди у розмірі **119 млн гривень**;

- **двох головних державних ревізорів-інспекторів ГУДФС у Харківській області**, які при оформленні проведеної документальної планової виїзної перевірки податкового, валютного та іншого законодавства не виклали в акті перевірки порушення податкового законодавства з боку приватного підприємства, через що йому недонараховано суми податкових зобов'язань та не стягнуто до державного бюджету кошти загальним розміром понад **8 млн гривень**;

- **нотаріуса, адвоката, колишнього судді одного з районних судів міста Києва**, а також **ще 3 громадян**, які, діючи за попередньою змовою, з метою незаконного особистого збагачення, використовуючи підроблені від імені померлих заповіти, намагалися заволодіти їх майном, у тому числі квартирами в місті Києві, на загальну суму понад **5,6 млн гривень**;

- **колишнього керівника ГУ Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Одеській області**, через неналежне виконання яким своїх службових обов'язків та відсутність відповідного контролю за діями підлеглих працівників упродовж 2019 року **в м. Одесі сталося три масштабні пожежі**, у яких загинуло **33 особи** (в Одеському обласному медичному центрі психіатричного здоров'я – 8, у готелі «Токіо Стар» – 9 та в Одеському економічному коледжі – 16), а також заподіяно збитків державним інтересам у розмірі майже **5 млн гривень**.

У кримінальних провадженнях **встановлено збитків на суму 416 млн грн**, у тому числі **інтересам держави – 346 млн гривень**. Відшкодовано збитків на суму **20 млн грн**, у тому числі **інтересам держави 12 млн гривень**. З метою забезпечення відшкодування збитків **пред'явлено позовів на суму 95 млн грн**, у тому числі **інтересам держави на суму 90 млн гривень**.

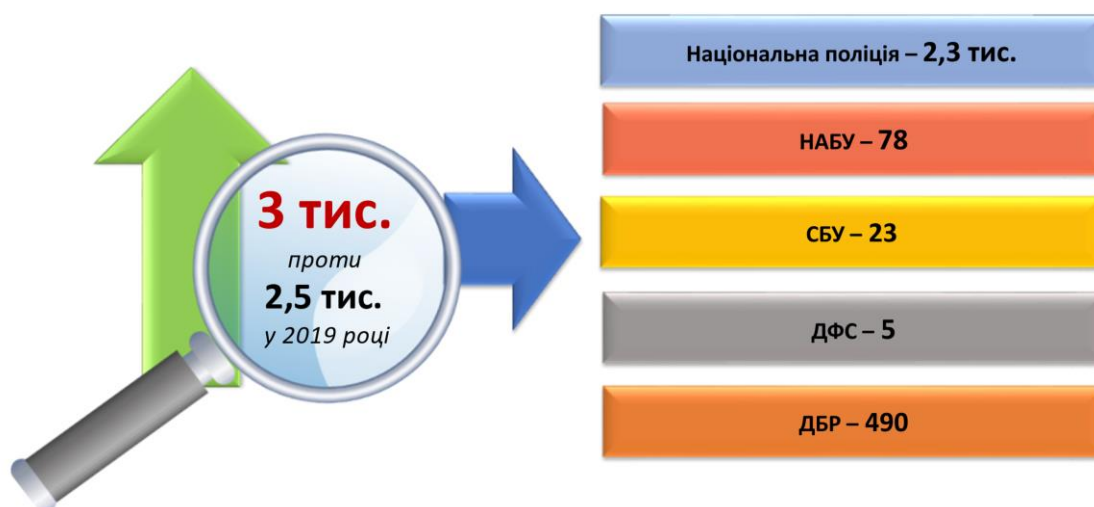
5. Стан запобігання та протидії корупції

Загалом правоохоронними органами у 2020 році викрито більше 6,6 тисячі (проти 6,5 тис. у 2019 році) корупційних кримінальних правопорушень.

Зокрема, у провадженні слідчих органів поліції перебувало **3,3 тисячі** кримінальних проваджень про **корупційні** правопорушення, Державного бюро розслідувань – **2,7 тисячі**, Національного антикорупційного бюро України – **512**, органів безпеки – **42** та органів, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, – **13**.

Збільшилася кількість скерованих до суду кримінальних проваджень з обвинувальним актом – майже **3 тисячі** (*проти 2,5 тис. у 2019 році*). Із них розслідувалися слідчими органів поліції – **2,3 тисячі**, ДБР – **490**, НАБУ – **78**, органів безпеки – **23** та органами, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, – **5**.

Скеровано до суду кримінальних проваджень

Завдяки злагодженим діям правоохоронців та прокурорів щодня до суду направляється щонайменше **11** кримінальних проваджень про корупційні правопорушення, серед них **найбільше** щодо:

- привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем – **2 тисячі** (*на 50% більше, ніж у 2019 році*);
- одержання неправомірної вигоди службовою особою – **308** (*на 8% більше, ніж у 2019 році*);
- зловживання владою та службовим становищем – **218** (*на 6% більше, ніж у 2019 році*);
- зловживання впливом – **104** (*на 3% більше, ніж у 2019 році*).

Скеровано до суду кримінальних проваджень

Так, упродовж 2020 року за процесуального керівництва прокурорів до суду направлено **обвинувальні акти** у низці **актуальних та резонансних кримінальних проваджень** стосовно:

- колишніх **народного депутата України, його фінансового радника та радника Глави Адміністрації Президента України**, які у 2015–2016 роках сприяли протиправному заволодінню коштами державного підприємства «Укрзалізничпостач» на суму понад **20 млн гривень**;
- **посадовця державного органу**, який незаконними діями з перереєстрації будівлі центру науково-технічної інформації площею **6,2 тис. м²** у Запорізькій області спричинив державі **36 млн грн збитків**, які **повністю відшкодовано** в ході слідства;
- **голови однієї з районних державних адміністрацій на Рівненщині**, який, діючи за попередньою змовою групою осіб, вимагав та одержав **110 тис. доларів США** за виділення земельних ділянок для ТОВ «Украгропром 2017»;
- **депутата однієї з міських рад на Вінниччині та його пособника**, які вимагали від директора комерційної структури неправомірну вигоду в розмірі **100 тис. доларів США** за забезпечення голосування депутатами міської ради за рішення про надання товариству в оренду земельної ділянки;
- **генерального директора Державного підприємства «Центр охорони довкілля»**, який підбурював до надання неправомірної вигоди в розмірі **22 тис. доларів США** керівництву Міністерства екології та природних ресурсів України за прийняття рішення про видачу ліцензії на здійснення діяльності з небезпечними відходами;
- **начальника відділу – старшого державного інспектора з охорони навколишнього природного середовища Столичного округу відділу державного екологічного нагляду (контролю) за поведженням із відходами Управління державного екологічного нагляду (контролю) земельних ресурсів, надр, водних ресурсів, атмосферного повітря та за**

поводженням із відходами, який вимагав і одержав 20 тис. доларів США за невносіння до акта перевірки товариства порушень вимог природоохоронного законодавства;

- **арбітражного керуючого Київської аграрно-кредитної спілки «СЕНАТЕК», який одержав від суб'єкта господарської діяльності неправомірну вигоду в розмірі 15 тис. доларів США за вплив на суддю Господарського районного суду м. Києва у прийнятті рішення про ліквідацію суб'єкта господарювання;**

- **посадовців ГУДФС у Вінницькій області, які одержали 15 тис. доларів США за складання акта планової виїзної документальної перевірки з мінімальними сумами штрафних санкцій щодо одного з товариств;**

- **одного з сільських голів на Вінниччині, який одержав неправомірну вигоду в розмірі майже 11 тис. доларів США за безперешкодне надання в оренду земельної ділянки.**

Корупційними кримінальними правопорушеннями завдано збитків на суму понад **2,7 млрд грн**, із яких відшкодовано майже **340 млн гривень**. З метою забезпечення відшкодування збитків **накладено арешт та заявлено позовів на понад 2 млрд гривень**.

За принципової позиції прокурорів судами за результатами розгляду обвинувальних актів засуджено 620 корупціонерів, зокрема:

- **депутата Київської обласної ради, який вимагав та одержав 5 тис. доларів США. Йому призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна;**

- **колишнього керівника ПАТ «Херсонська ТЕЦ», який, зловживаючи службовим становищем, спричинив збитки у розмірі майже 9 млн гривень. Йому призначено покарання у виді 5 років позбавлення волі з позбавленням права обіймати певні посади на строк 3 роки;**

- **колишнього слідчого в особливо важливих справах прокуратури Київської області та адвоката, які вимагали та одержали 50 тис. доларів США за зміну обвинувачення у кримінальному провадженні. Їм призначено покарання у виді 4 та 2 років позбавлення волі відповідно з позбавленням права обіймати посади у судах, правоохоронних органах та адвокатурі строком на 2 роки;**

- **начальника Управління державного архітектурно-будівельного контролю на Черкащині, який, будучи службовою особою, яка займає відповідальне становище, одержав від головного інженера однієї з комерційних структур неправомірну вигоду в розмірі 1,5 тис. доларів США за непроведення позапланової перевірки правильності введення об'єктів будівництва в експлуатацію. Йому призначено покарання у виді 6 років позбавлення волі з позбавленням права обіймати посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих і адміністративно-господарських функцій, строком на 3 роки,**

з конфіскацією майна та з позбавленням 9 рангу посадової особи органу місцевого самоврядування;

- депутата Полтавської обласної ради та одного з керівників комунального підприємства, які надали заступнику начальника відділу ГУНП в Полтавській області неправомірну вигоду за надання спеціальних дозволів на використання об'єктів комунального підприємства для робіт, пов'язаних з обігом наркотичних засобів. Їм **призначено покарання у виді 4 років 6 місяців позбавлення волі з конфіскацією** суми неправомірної вигоди;

- суддю Малиновського районного суду м. Одеси, який вимагав та одержав неправомірну вигоду в розмірі **2,5 тис. доларів США** за прийняття рішення у цивільній справі. Йому **призначено покарання у виді 7 років позбавлення волі** з позбавленням права обіймати посаду судді та будь-які посади в правоохоронних органах строком на 3 роки;

- суддю Господарського суду Одеської області, який вимагав та одержав неправомірну вигоду в розмірі **570 тис. грн.** за прийняття рішення у цивільній справі. Йому **призначено покарання у виді 9 років позбавлення волі** з позбавленням права обіймати посаду судді та постійно чи тимчасово здійснювати функції представника влади строком на 3 роки, **з конфіскацією всього належного йому майна.**

Також прокурорами забезпечено участь у розгляді судами **10 853** протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Завдяки активній та послідовній позиції прокурорів зросла кількість посадовців, притягнутих за рішеннями судів до адміністративної відповідальності (**7 150 проти 5 759 у 2019 році**).

Переважну більшість посадовців притягнуто за порушення вимог фінансового контролю – **5 079** та щодо повідомлення про конфлікт інтересів – **2 051**.

Зокрема, **більше притягнуто** до адміністративної відповідальності депутатів сільських, селищних, міських, районних та обласних рад – **2 930** (*проти 2 470 у 2019 році*), посадових осіб юридичних осіб публічного права – **1 277** (*проти 966*) та місцевого самоврядування – **1 110** (*проти 488*), а також посадових і службових осіб інших органів державної влади – **593** (*проти 336*).

До прикладу, за несвоєчасне повідомлення про суттєві зміни у майновому стані притягнуто до адміністративної відповідальності колишнього заступника Міністра культури, молоді та спорту України, Голову Державної служби геології та надр України і народного депутата України на яких накладено стягнення у вигляді штрафу.

Загалом за результатами судового розгляду протоколів накладено стягнень у виді **штрафу** на суму майже **5,2 млн гривень**.

За результатами розгляду внесених прокурорами більше 2 тисяч подань про усунення причин та умов, що сприяли корупційним проявам, до відповідальності притягнуто майже 1,5 тисячі службових осіб, із них звільнено 17.

6. Стан протидії організованій злочинності

Пріоритетним напрямом діяльності органів прокуратури є нагляд за додержанням законодавства з питань боротьби з організованою злочинністю та системне забезпечення узгоджених дій правоохоронних органів з указанного питання.

Для удосконалення механізму моніторингу криміногенної ситуації в державі проводиться системний аналіз причин і умов, що впливають на її стан, результати якого використовуються при плануванні роботи, проведенні нарад, а також з метою підвищення ефективності діяльності щодо боротьби з організованою злочинністю.

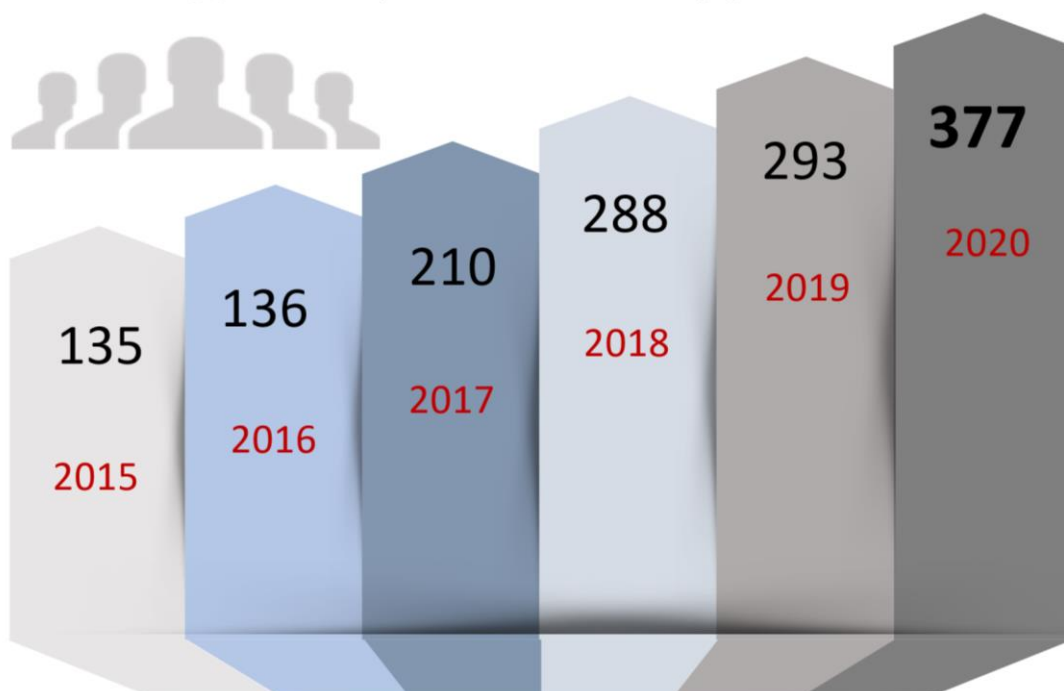
З урахуванням міжнародного досвіду і нагальних потреб проводяться робочі зустрічі та семінари, у тому числі спільно з працівниками правоохоронних органів інших держав, а також заходи з питань боротьби з організованою злочинністю.

Аналіз стану протидії організованій злочинності засвідчує, що завдяки вжитим Офісом Генерального прокурора заходам організаційного та практичного характеру відбулися певні позитивні зрушення на цьому напрямі.

Торік відмічається найбільший стан викриття злочинних угруповань за останні шість років.

Так, загалом правоохоронними органами держави упродовж 2020 року знешкоджено 377 організованих груп (проти 293), якими у складі 1,6 тисячі (проти 1,4 тис.) осіб вчинено 3,6 тисяч (проти 2,3 тис.) кримінальних правопорушень.

Знешкоджено організованих груп

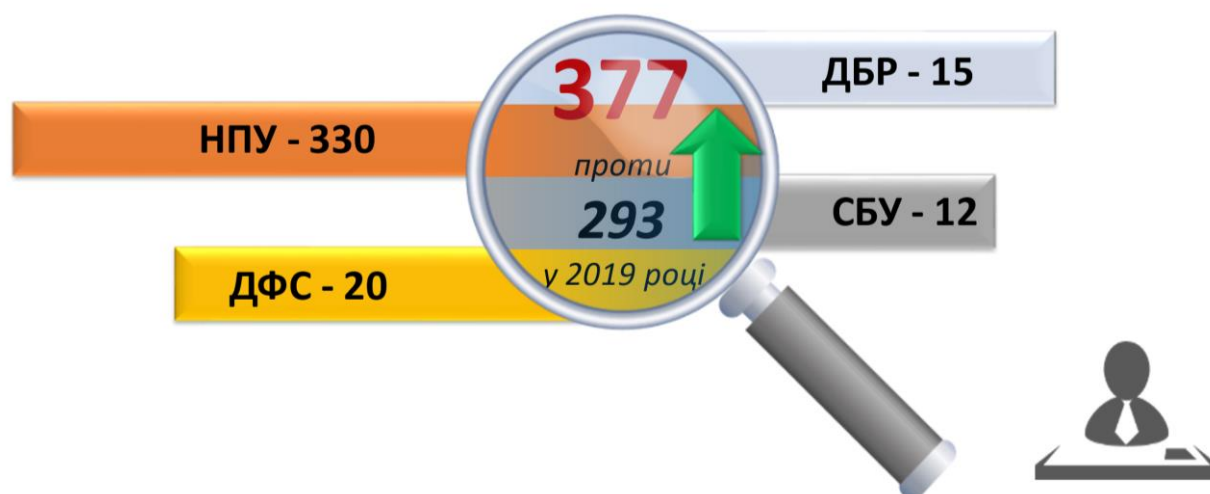

Переважає більшість проваджень щодо ОГ і ЗО розслідувана слідчими підрозділами **Національної поліції України** – **330**, або **87%** від загальної кількості (у 2019 році – 245, або 84%).

Дещо **активізовано** діяльність на цьому напрямі слідчих підрозділів **Служби безпеки України**, якими знешкоджено **12** (проти 10) організованих груп.

Органами, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства, **припинено діяльність 20** угруповань та підрозділами ДБР – **15**.

Скеровано до суду кримінальних проваджень

Ужито заходів до протидії організованим формам злочинності на пріоритетних напрямках.

Знешкоджено **33** (проти 29) організованих групи із корумпованими зв'язками, з яких **16** (проти 12) діяли в органах влади та управління.

Так, до суду скеровано обвинувальний акт стосовно працівників Управління патрульної поліції в Донецькій області, які незаконно проникали до об'єктів приватної власності громадян, що займаються протиправним виготовленням наркотичних засобів, де шляхом застосування насильства незаконно позбавляли їх волі, вилучали наркотичні засоби та вимагали від указаних осіб грошові кошти за непритягнення до кримінальної відповідальності. Надалі здійснювали збут раніше викрадених наркотичних засобів.

Також викрито **28** (проти 27) угруповань, які вчиняли злочини у бюджетній сфері, **4** (проти 2) – у банківській сфері та **4** (проти 1) – у фінансово-кредитній системі.

Зокрема, до суду направлено обвинувальний акт стосовно членів злочинного угруповання, які систематично вчиняли таємне викрадення грошових коштів з індивідуальних банківських та депозитних сейфів шляхом проникнення до сховищ різних країн, чим спричинено понад **160** млн гривень збитків.

Крім того, до суду надіслано обвинувальний акт стосовно **4** членів організованої групи, які шляхом складання та видачі завідомо неправдивих офіційних документів, а саме актів приймання виконаних будівельних робіт та їх вартість, заволоділи коштами державного бюджету у вигляді субвенції на будівництво об'єкта «Амбулаторія монопрактики» на загальну суму **3** млн гривень.

Суттєво активізовано роботу та знешкоджено **51** (проти 23) організовану групу у складі **207** (проти 188) осіб, які використовували міжрегіональні зв'язки та **11** (проти 6) злочинних угруповань у складі **58** (проти 39) осіб, які використовували транснаціональні зв'язки.

Так, за результатами спільної спецоперації правоохоронців України та США викрито шість учасників транснаціонального злочинного угруповання (громадян Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії, Королівства Нідерланди, Російської Федерації і трьох громадян України), які налагодили контрабандний канал постачання наркотичного засобу кокаїну з Республіки Колумбія, та вилучено понад **160** кг кокаїну. Стосовно п'ятиох учасників злочинного угруповання у червні та вересні 2020 року обвинувальні акти скеровано до суду. Ще один учасник організованої групи громадянин Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії перебуває в міжнародному розшуку.

Посилено протидію проявам бандитизму та на третину більше викрито банд (**20** проти 15 у 2019 році).

До прикладу, за процесуального керівництва прокурорів завершено досудове розслідування у кримінальному провадженні стосовно **15 членів озброєної банди (банда Журавля)**, які 29.05.2020 у м. Бровари Київської області розпочали стрілянину з вогнепальної зброї у громадському місці під час сутички з приводу кримінального перерозподілу ринку пасажирських перевезень між ними та кількома десятками інших осіб, які діяли в інтересах конкурентів. Наразі виконуються вимоги ст. 290 КПК України.

Окрім того, з огляду на протиправний характер дій осіб, які протистояли учасникам зазначеної банди, розслідувалося ще одне кримінальне провадження стосовно **31 особи**, які вчинили напад та замах на умисне вбивство двох і більше осіб під час указаних протистоянь. Досудове розслідування також завершено, підозрюваним та їх захисникам відкрито матеріали провадження для ознайомлення.

Ужито заходів щодо протидії злочинним угрупованням, які діють у сфері незаконного видобутку корисних копалин та надрокористування.

Зокрема, до суду направлено обвинувальний акт стосовно членів організованої групи у складі **4 осіб**, які намагалися протиправно збути майже пів тонни бурштину. На вилучений бурштин накладено арешт.

Приділяється постійна увага протидії незаконній вирубці лісу та, як наслідок, знешкоджено **9 (проти 6)** угруповань цієї категорії.

Так, до суду скеровано обвинувальний акт стосовно чотирьох посадових осіб ДП «Куп'янське лісове господарство», через неналежне виконання якими своїх службових обов'язків допущено незаконну порубку майже **1,3 тис. дерев** породи дуб, унаслідок чого інтересам держави завдано збитків на суму близько **18 млн гривень**.

Викрито **4 (проти 3)** злочинних угруповання у складі **16 (проти 11)** осіб у сфері земельних відносин.

До суду направлено обвинувальний акт стосовно учасників організованої групи у складі чотирьох осіб, які підрили більше **500 договорів оренди земельних ділянок** загальною площею близько **1 тис. га**, та зареєстрували право оренди за трьома підконтрольними їм фіктивними підприємствами. Надалі корпоративні права вказаних підприємств члени злочинної групи намагались продати за **15 млн грн** представникам зареєстрованої у Швейцарії компанії «Ілта Комодітіс СА».

Вагомими є досягнення в сфері протидії організованій наркозлочинності. Викрито наполовину більше таких злочинів – **1,2 тисячі (проти 801)**. Вилучено **1,6 тонни** наркотиків.

Вдало скоординованими зусиллями прокурорів перекрито шляхи транзиту рекордних партій наркотичних та психотропних речовин.

Так, затримано та повідомлено про підозру:

- **чотирьом громадянам Туреччини, які контрабандно з Пакистану через Морський торговельний порт на Одещині ввезли близько 1 тонни героїну, вартість якого на «чорному ринку» складає понад 2,3 мільярда гривень;**

- **двом громадянам України, які приймали участь у діяльності транскордонного контрабандного каналу постачання з Сирії через територію України до Саудівської Аравії 750 кг психотропів, вартість яких сягає 30 мільйонів доларів США.**

Окрім того, до суду скеровано обвинувальні акти стосовно:

- **членів злочинної організації у складі 20 осіб, які виготовляли в облаштованих 4 нарколабораторіях та збували на території 106 населених пунктів України особливо небезпечні наркотичні речовини, серед яких 12 найменувань особливо тяжких наркотиків;**

- **восьми осіб, які створили злочинну організацію, до якої залучили понад 80 осіб із різних регіонів України та організували мережу виробництва у таємних нарколабораторіях і збуту через Інтернет широкого кола наркотичних засобів.**

Завдяки ефективній реалізації прокурорами конституційної функції щодо підтримання публічного обвинувачення судами з постановленням вироків розглянуто **105 кримінальних проваджень. Засуджено 234 особи, із яких половина – до реальної міри покарання.**

7. Стан законності при проведенні оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій

При здійсненні прокурорського нагляду за додержанням законів про **оперативно-розшукову діяльність** перевірено майже **90 тисяч** оперативно-розшукових справ, із них **646 – щодо неповнолітніх.**

Дещо зменшилась (з 611 до 574, або -6%) кількість скасованих постанов про заведення ОРС.

При здійсненні повноважень прокурора відповідно до п. 4 ст. 14 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» надано майже **20 тисяч (проти 19 тис., або +2%) письмових вказівок** про проведення оперативно-розшукових заходів, спрямованих на попередження та виявлення злочинів, розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду.

Прокурорами розглянуто **74 тисячі (проти 60 тис., або +23%) клопотань слідчих про проведення негласних слідчих (розшукових) дій**, із них у провадженнях слідчих поліції – **61 тисяча (проти 50 тис., або +23%), ДБР – 5 тисяч (проти 2,5 тис., або +97%), слідчих СБУ – 4,4 тисячі (проти 4,6 тис., або -4%), слідчих ДФС – 2,5 тисячі (проти 1,6, або +51%) та детективів НАБУ – 921 (проти 788, або +17%).**

Майже на чверть збільшилася кількість розсекречених (*24 тис. проти 19,7 тис., або +23%*) матеріалів НСРД з числа задоволених судом клопотань, у тому числі у **2,2 рази** – ДБР (*2 тис. проти 928*), на **26%** – органів поліції (*18,1 тис. проти 14,4 тис.*), на **24%** – детективів НАБУ (*323 проти 261*), на **7%** – СБУ (*2,4 тис. проти 2,2 тис.*) та на **3%** – ДФС (*1,4 тис. проти 1,3 тис.*).

Прокурором прийнято **самостійно рішення про проведення НСРД** (які не потребують дозволу слідчого судді) у **7,2 тис.** випадків, із них майже у половині – **3,5 тис.**, або **48%** (*проти 2,5 тис., або 42%*) матеріали щодо проведення НСРД розсекречено.

8. Стан розслідування кримінальних проваджень про злочини, вчинені у зв'язку із масовими протестами у 2013–2014 роках

На постійному контролі керівництва Офісу Генерального прокурора перебуває стан розслідування злочинів, вчинених у зв'язку з масовими протестами у 2013-2014 роках.

Усіма правоохоронними органами від початку розслідування у провадженнях цієї категорії повідомлено про підозру **489** особам, із них Офісом Генерального прокурора – **345**. Серед них **48 високопосадовців, 251 правоохоронець**, у тому числі **37** слідчих, **23** прокурори та **27** суддів.

Загалом за результатами досудового розслідування кримінальних проваджень про злочини проти мирних протестувальників правоохоронцями до суду направлено **221 обвинувальний акт** стосовно **335 осіб**, із них Офісом Генерального прокурора – **115** стосовно **212 осіб**.

На цей час набрали законної сили обвинувальні акти стосовно **46 осіб**, із них **4** торік.

У 2020 році продовжено цілеспрямовану роботу щодо забезпечення ефективного розслідування злочинів, вчинених у зв'язку з масовими протестами у 2013-2014 роках.

Зокрема, утричі зросла кількість осіб, яким Офісом Генерального прокурора повідомлено про підозру (*39 проти 13 у 2019 році*) та направлених до суду обвинувальних актів (*31 проти 10*).

Так, Офісом Генерального прокурора повідомлено про підозру колишньому працівнику спецпідрозділу «Омега» Внутрішніх військ МВС України, який, діючи за попередньою змовою з колишніми працівниками роти спеціального призначення ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУ МВС України в м. Києві, перевищуючи владу та службові повноваження, 20.02.2014 на вул. Інститутській у столиці вчинив умисне вбивство учасника мирної акції протесту, а також закінчений замах на умисне вбивство ще одного протестувальника.

До суду направлено **обвинувальний акт** стосовно **двох осіб**, які **викрали** з приміщення **Олександрівської клінічної лікарні м. Києва учасників Євромайдану Луценка І.В. і Вербицького Ю.Т.**, катували їх та надалі вчинили **умисне вбивство** останнього, а також низку інших тяжких та особливо тяжких злочинів

Наразі **предметом судового розгляду є обвинувальний акт стосовно колишнього голови Дніпровського районного суду м. Києва**, який організував незаконне втручання в автоматизовану систему документообігу суду та **винесення неправосудних ухвал щодо обрання 11 учасникам мирних акцій протесту запобіжних заходів у вигляді тримання під вартою.**

Крім того, у 2020 році прокурорами **отримано дозволи на проведення спеціального досудового розслідування стосовно 14 осіб**, яким інкримінується організація та вчинення низки тяжких та особливо тяжких злочинів проти **учасників мирних акцій протесту.**

Зокрема, отримано дозволи на проведення **спеціального досудового розслідування стосовно 8 колишніх співробітників ПМОП «Беркут»**, які 20.02.2014 вчинили **умисне вбивство 48 осіб** та **замахи на умисні вбивства ще 80 осіб**, терористичний акт та інші злочини.

Судом надано дозволи на здійснення **спеціального досудового розслідування стосовно 3 колишніх високопосадовців**, які **організували вчинення працівниками правоохоронних органів дій**, що явно виходили за межі наданих їм прав і повноважень та супроводжувалися насильством, застосуванням зброї та спеціальних засобів і спричинили тяжкі наслідки у вигляді **умисних вбивств і замахів на умисні вбивства учасників акцій протестів.**

Також торік прокурорами **отримано дозвіл суду на спеціальне судове провадження (*in absentia*) у кримінальному провадженні за обвинуваченням співробітника ПМОП «Беркут» ГУ МВС України у перевищенні влади та службових повноважень під час подій**, що відбулися 01.12.2013 на території Адміністрації Президента України.

Це перше рішення щодо заочного судового розгляду у справах Майдану.

9. Стан законності та правопорядку в умовах збройного конфлікту

Збройний конфлікт в Україні триває сьомий рік поспіль.

З метою захисту інтересів України від дій країни-агресора **вжито низку заходів як на національному, так і на міжнародному рівні.**

Зокрема, налагоджено **пряму комунікацію з Офісом прокурора МКС**, до якого торік передано **5 аналітичних повідомлень** про вчинення представниками окупаційних адміністрацій та збройних формувань РФ воєнних

злочинів і злочинів проти людяності, а загалом таких повідомлень скеровано **15**.

За результатами розгляду зазначених повідомлень **прокурором МКС 14.12.2020** повідомлено про завершення попереднього вивчення ситуації в Україні, яке тривало з вересня 2015 року, та **встановлено підстави для початку повноцінного розслідування**. Зокрема, **отримано очікуване підтвердження, що дійсно в окупованих Криму та Донбасі мають місце воєнні злочини та злочини проти людяності і це є юрисдикцією Гаагського трибуналу**.

Також **налагоджено співробітництво щодо обміну інформацією** про встановлені факти серйозних порушень міжнародного гуманітарного права в ході збройного конфлікту з **Мін'юстом, Моніторинговою Місією ООН з прав людини в Україні, Місією Товариства Червоного Хреста в Україні, правозахисними і громадськими організаціями**.

Так, з **Мін'юстом укладено Меморандум про співпрацю** та на постійній основі передається інформація про докази, зібрані у кримінальних провадженнях Департаменту нагляду у кримінальних провадженнях щодо злочинів, вчинених в умовах збройного конфлікту, **Офісу Генерального прокурора, а також Донецької і Луганської обласних прокуратур** щодо контролю РФ за незаконними збройними формуваннями та окупаційними адміністраціями на тимчасово окупованих територіях, постачання РФ новітнього озброєння підконтрольним НЗФ на Донбасі, примусової паспортизації, фальсифікації позовів громадян до ЄСПЛ проти України тощо.

Крім того, **укладено Меморандум про співпрацю з Українським інститутом національної пам'яті, Представництвом Президента України в Автономній Республіці Крим, громадською організацією «Центр дослідження безпекового середовища «Прометей» та Міжнародним фондом «Відродження» у створенні вебпорталу «Віртуальний музей російської агресії»** для реалізації права українців та міжнародної спільноти володіти об'єктивною інформацією про перебіг військового вторгнення Російської Федерації на територію України, факти порушень прав людини в Автономній Республіці Крим, місті Севастополі та в окремих районах Донецької і Луганської областей, інші ключові події міжнародного збройного конфлікту між Російською Федерацією та Україною.

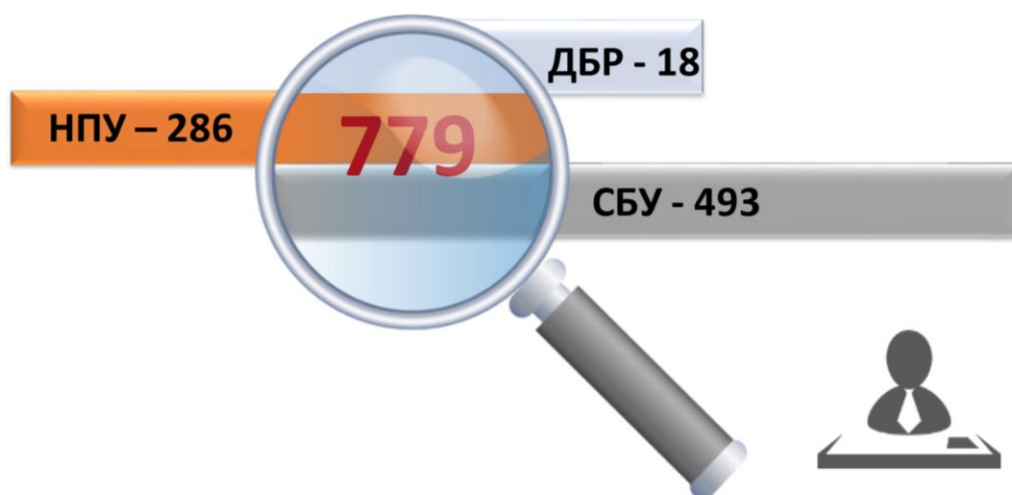
Водночас **Офісом Генерального прокурора систематично вживаються заходи, спрямовані на підвищення ефективності діяльності органів правопорядку** щодо виявлення та розслідування злочинних діянь, вчинених в умовах збройного конфлікту на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, у Донецькій і Луганській областях, **якими порушуються норми міжнародного гуманітарного права**, зокрема таких як позасудові страти, жорстоке поводження з цивільним населенням, катування полонених українських військовослужбовців, вигнання цивільного населення для примусових робіт, розграбування національних цінностей на

окупованих територіях, застосування засобів ведення війни, заборонених міжнародним правом, інші порушення законів і звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Загалом усіма правоохоронцями торік розслідувалося понад **18,5 тисячі** кримінальних правопорушень, вчинених в умовах збройного конфлікту.

До суду направлено **779 обвинувальних актів** за фактами збройної агресії РФ проти України, порушення законів та звичаїв війни, вчинення державної зради, тероризму та сепаратизму, складовим елементом яких є присутність російського сліду, тощо. Із них **493** за результатами розслідування слідчими СБУ, **268** – НПУ та **18** – ДБР.

Скеровано до суду обвинувальних актів

Для прикладу, предметом судового слухання є обвинувальні акти стосовно **11 депутатів** Севастопольської міської ради 6-го скликання, **14 колишніх суддів**, одного експрацівника прокуратури Автономної Республіки Крим, одного ексзаступника командира роти міліції особливого призначення «Беркут» УМВС України, члена незаконного збройного формування «Самооборона Севастополя» та інших.

За принципової позиції прокурорів судом апеляційної інстанції підтверджено вирок 4 учасникам організованої так званої групи Телєгіна, які у складі незаконного збройного формування у 2014 році, застосовуючи насильство, викрали шістьох мешканців м. Лисичанська та примушували своїх бранців облаштовувати фортифікаційні споруди. Їм призначено покарання у виді позбавлення волі від 10 до 10,5 років.

Це перший вирок за ведення агресивної війни і порушення законів та звичаїв війни щодо організованої групи, що пройшов апеляційну інстанцію. Встановлені в цій справі обставини можуть бути використані у Міжнародному кримінальному суді як доказ причетності представників РФ до окупації частини України.

З метою захисту суверенних прав України на територіальну цілісність в окупованому Криму у ході слідства вживаються заходи забезпечення кримінального провадження.

Так, за ініціативи прокурорів судами **арештовано 104 літаки**, які всупереч нормам міжнародного права та українських законів російськими експлуатантами використовуються для здійснення польотів до українського Криму, а також **50 морських суден**, які незаконно заходили у закриті морські порти Криму під прапорами іноземних держав. Ця робота триває і надалі.

За ініціативи прокурорів судами арештовано

Вживаються заходи для фактичної реалізації арештів в рамках міжнародного співробітництва

Торік судами засуджено **464 особи**, яких визнано винними у вчиненні злочинів, пов'язаних зі збройним конфліктом та веденням агресивної війни проти України, зокрема:

- **колишнього начальника розвідки сектору в зоні АТО за вчинення ним державної зради та участь у діяльності так званої «ДНР». Йому призначено покарання у виді 13 років позбавлення волі;**
- **колишнього «Міністра охорони здоров'я Республіки Крим» за вчинення державної зради. Йому призначено покарання у виді 10 років позбавлення волі;**
- **військовослужбовця Збройних Сил України, який, перебуваючи у полоні на непідконтрольній українській владі території м. Донецька, прийняв пропозицію начальника угруповання терористичного характеру – Розвідувального управління «ДНР» генерал-майора ГРУ ГШ ЗС РФ щодо вступу на службу до «ДНР» та протягом 2014-2015 років виконував злочинні обов'язки щодо збору розвідувальної інформації стосовно пересування сил та засобів українських військових підрозділів, задіяних у проведенні антитерористичної операції на сході України, брав участь у підготовці та проведенні інформаційних операцій з метою дискредитації ЗСУ та керівництва**

держави Україна в цілому. Йому **призначено покарання у виді 13 років позбавлення волі з позбавленням військового звання;**

- **двох громадян Російської Федерації, які, діючи за попередньою змовою з іншими невстановленими співробітниками спецслужб Російської Федерації, вчинили замах на терористичний акт, а саме здійснили спробу встановлення саморобного вибухового пристрою під днище автомобіля українського військовослужбовця, однак під час його кріплення відбулась самовільна детонація вибухового пристрою, внаслідок чого тілесні ушкодження отримав один із підсудних. Їм призначено покарання у виді 8 та 7 років позбавлення волі.**

За принципової позиції прокурорів Офісу Генерального прокурора на початку жовтня 2020 року судом апеляційної інстанції підтверджено вирок колишньому Президенту України Віктору Януковичу за державну зраду, пособництво в умисних діях, вчинених із метою зміни меж території та державного кордону України, пособництво у веденні агресивної війни. Його засуджено до 13 років позбавлення волі.

Уперше за роки збройного протистояння на Донбасі засуджено учасників незаконного збройного формування окупаційної адміністрації РФ, які, діючи у складі організованої злочинної групи, порушили закони і звичаї війни та вчинили низку інших злочинів. Вироком Лисичанського міського суду організатора засуджено до 10 років 6 місяців позбавлення волі та трьох учасників НЗФ РФ – до 10 років позбавлення волі.

Також Офісом Генерального прокурора зосереджено зусилля на організації процесуального керівництва досудового **розслідування злочинів міждержавного характеру.**

Так, **прикладом ефективної організації цієї роботи є справа світового масштабу за фактом збиття ракетою у зоні конфлікту над окупованою частиною України малазійського Боїнгу МН-17. У цій катастрофі загинуло 298 осіб, які були громадянами 10 країн.**

З березня 2020 року у суді Гааги триває слухання стосовно чотирьох обвинувачених у вбивстві вказаних осіб.

СПРАВА МН-17

У березні 2020 року в суді Гааги
розпочато слухання стосовно 4 обвинувачених

І. Гіркін (Стрєлков,
колишній офіцер ФСБ)

О. Пулатов (колишній
офіцер спецназу ГРУ)

С. Дубинський (генерал-лейтенант ГУ, колишнє
ГРУ ГШ ЗС РФ)

Л. Харченко
(громадянин України)

Аналогічного світового масштабу набула справа за фактом збиття ракетами українського Боїнгу PS 752 у небі над Тегераном, унаслідок чого загинуло 176 осіб, які були громадянами 6 країн.

Відповідне кримінальне провадження розслідується в абсолютних умовах екстериторіальності. Наразі триває проведення комплексної криміналістичної експертизи та взаємодія з міжнародними колегами по збору доказової бази і встановленню осіб, причетних до вчинення цього злочину.

Двосторонні візити делегацій, які відбулися в минулому році у Києві та Тегерані, сприяли процесу налагодження комунікації.

Офіс Генерального прокурора зі свого боку й надалі вживатиме всіх можливих заходів задля встановлення об'єктивної істини в цій справі.

10. Стан протидії злочинам у військовій та оборонній сфері

Упродовж 2020 року прокурорами спеціалізованих прокуратур у військовій та оборонній сфері забезпечено процесуальне керівництво у 22 тисячах кримінальних проваджень, із яких у 6,4 тисячі досудове розслідування завершено.

Зокрема, половину кримінальних проваджень від загальної кількості закінчених, тобто 3,2 тисячі – направлено до суду з обвинувальними актами, із них 161 – про корупційні правопорушення, у тому числі 133 – щодо одержання та надання неправомірної вигоди, 59 – у бюджетній сфері, 145 – щодо незаконного обігу зброї та боєприпасів, 146 – щодо незаконного обігу наркотичних речовин та 9 – щодо організованих злочинних угруповань.

Здійснювались заходи щодо забезпечення боротьби зі злочинністю в оборонно-промисловому комплексі.

Так, до суду направлено **11 обвинувальних актів** про злочини, вчинені на підприємствах ДК «Укроборонпром», загалом **зі збитками** майже **16 млн гривень**.

Зокрема, до суду направлено **обвинувальний акт** стосовно **колишнього заступника директора ДП «Радіоприлад»**, який без згоди Міністерства промислової політики України, **надав** нотаріально завірену заяву від підприємства щодо згоди на **вилучення частини земельної ділянки підприємства** вартістю понад **12 млн грн**, що призвело до її подальшої передачі Запорізькою місцевою радою в користування фізичній особі.

Актуалізовано тему **використання коштів за бюджетною програмою будівництва 184 поліпшених казарм** для військовослужбовців Збройних Сил України, профінансованого на суму понад **2 млрд гривень**.

Загалом розкрадання коштів при виконанні цієї бюджетної програми на суму понад **46 млн грн** торік **інкриміновано 13 службовим особам**.

До прикладу, 01.12.2020 до суду направлено **обвинувальний акт** із угодою про визнання винуватості стосовно **начальника одного з підрозділів Міністерства оборони України**, який недбало ставлячись до служби, не перевінив фактичну наявність будівельних матеріалів, що мали бути придбані генеральним підрядником комерційної структури за бюджетні кошти для будівництва казарм, чим спричинив державі збитків на суму майже **5 млн гривень**.

Знешкоджено 9 організованих злочинних угруповань до складу яких входили **33 особи**.

Як приклад, **викрито діяльність організованої групи**, до якої входили **заступник командира військової частини А2860**, а також **дві цивільні особи**, що організували злочинну схему розкрадання палива у кількості **61,5 тонни** вартістю **1,6 млн гривень**.

З постановленням **обвинувальних вироків** торік судами розглянуто **4 кримінальних провадження** цієї категорії стосовно **7 осіб**.

Крім того, за процесуального керівництва прокурорів спеціалізованих прокуратур, здійснювалася **ефективна протидія** кримінальним правопорушенням у сфері **незаконного обігу зброї**, боєприпасів та вибухових речовин, **запобіганню їх викрадення та знищення**.

Так, за процесуального керівництва спеціалізованих прокуратур розслідувалось **270 кримінальних проваджень** цієї категорії, до суду з **обвинувальними актами** направлено **145** та судами постановлено **44 обвинувальних вироків**. Завдяки належній співпраці прокурорів з іншими правоохоронними органами з **незаконного обігу вилучено** понад **1,5 млн набоїв**, **20 тис. бойових припасів**, мін та артилерійських снарядів, **64 одиниці стрілецької зброї**, **390 ручних гранатометів**, **3 міномети** та **3 одиниці броньованої техніки**.

Протидія спеціалізованими прокуратурами незаконному обігу зброї та боєприпасів

До прикладу, 29.12.2020 повідомлено про підозру колишньому командирі військової частини А0989, внаслідок недбалого ставлення якого до військової служби, що виразилося в незабезпеченні ним пожежної безпеки польового артилерійського складу, сталася пожежа та відбулася детонація і знищення боєприпасів на загальну суму **121 млн грн**. Досудове розслідування триває.

Крім того, повідомлено про підозру командувачу Повітряних Сил Збройних Сил України, командирі військової частини А4104 та керівнику польотами групи управління польотами військової частини А4104, які допустили неналежну підготовку та затвердження документів щодо умов експлуатації повітряного судна з не передбаченим Керівництвом з льотної експлуатації зльотом з «конвеєра», порядку здійснення льотної підготовки курсантів, неналежне здійснення контролю за рівнем підготовки пілотів-інструкторів та навчальним процесом і дотриманням заходів безпеки під час виконання навчальних польотів та інших порушень, що призвело до авіакатастрофи літака АН-26Ш під Харковом 25.09.2020, в результаті якої загинуло **26** військовослужбовців та один військовослужбовець отримав тілесні ушкодження.

Встановлено збитків на суму понад **124 млн грн**, із яких відшкодовано **49,4 млн грн**. З метою забезпечення відшкодування збитків пред'явлено позовів та накладено арешт на **83 млн гривень**.

Торік судами ухвалено майже **2,5 тисячі вироків**, водночас **302 особи** засуджено до реальної міри покарання.

З метою зміцнення обороноздатності держави спеціалізованими прокуратурами у військовій та оборонній сфері забезпечено ефективне застосування представницьких повноважень.

Зокрема, **пред'явлено позовів** на суму майже **570 млн гривень**. Судами **задоволено** та **добровільно** відшкодовано відповідачами за закритими справами майже **223 млн гривень**.

Представництво у військовій та оборонній сфері

До прикладу, Господарський суд Миколаївської області **задовольнив позов** спеціалізованої прокуратури про стягнення з товариства **5,2 млн грн** штрафних санкцій та коштів, сплачених за фактично не виконані роботи за договором підряду будівництва будівлі казарми поліпшеного планування.

Реально виконано судових рішень на суму майже **230 млн гривень**. Сума за рішеннями, прийнятими на користь сторони, в інтересах якої **прокурор вступив у справу**, становила **211 млн гривень**.

Так, **забезпечено виконання судових рішень** про усунення перешкод у користуванні нерухомим майном – нежитловими приміщеннями збірно-щитової казарми та сховища загальною площею майже **1,2 тис. м²** вартістю понад **9 млн грн**, а також стягнення з ДП «Миколаївський бронетанковий завод» **10 млн грн** заборгованості, яка виникла за договором про надання послуг з ремонтування та технічного обслуговування машин і устаткування спеціального призначення (*бронетранспортерів БТР-70*).

Також **увагу приділено** поверненню заходами представницького характеру земель оборони.

До прикладу, судом **відкрито провадження у справі за позовом спеціалізованої прокуратури** у військовій та оборонній сфері про витребування з незаконного володіння на користь Міністерства оборони **України майнового комплексу військового містечка** загальною площею **13,4 тис. м²**, розташованого у м. Одесі на земельній ділянці площею **14,4 га** вартістю понад **80 млн гривень**.

Крім того, **забезпечено виконання судових рішень про повернення** до державної власності **земельних ділянок військового аеродрому «Шкільний»** загальною площею **95 га**, земельних ділянок у м. Чернівці площею майже **12 га**

вартістю близько **56 млн грн**, земельної ділянки **військового містечка № 21** з будівлями та спорудами площею майже **13 га** вартістю **19 млн грн** у м. Славута Хмельницької області.

11. Стан роботи з протидії катуванням та іншим серйозним порушенням прав громадян

Суттєво активізовано роботу органів прокуратури щодо реагування на факти неналежного поводження з особами працівниками органів правопорядку.

Так, упродовж 2020 року **повідомлено про підозру у вчиненні катувань 26 правоохоронцям (проти 2 у 2019 році)** та до суду направлено **7 обвинувальних актів** щодо злочинів цієї категорії.

Крім того, **про підозру повідомлено 142 правоохоронцям у вчиненні перевищення влади**, що супроводжувалося **насильством** або погрозою застосування насильства, **застосуванням зброї чи спеціальних засобів** або болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями *(проти 65 у 2019 році)* та до суду направлено **81 кримінальне провадження (проти 58)**.

Торік уперше в Україні правоохоронцю – керівнику органу правопорядку повідомлено про підозру за статтею 146-1 КК України *(«Насильницьке зникнення»)*.

Так, у грудні 2020 року **Офісом Генерального прокурора до суду надіслано обвинувальний акт стосовно начальника сектору кримінальної поліції Кагарлицького відділення поліції на Київщині та трьох оперуповноважених цього сектору кримінальної поліції у насильницькому зникненні та катуванні п'яти осіб з метою отримання зізнання у вчиненні злочину**. Крім того, до суду направлено **обвинувальний акт стосовно керівника Кагарлицького відділення поліції, який не вжив заходів та не повідомив компетентні органи про вчинення злочину – насильницьке зникнення двох осіб**. Двоє з фігурантів перебувають під вартою та троє – під цілодобовим домашнім арештом.

Водночас Офісом Генерального прокурора вжито **низку заходів системного характеру, спрямованих на удосконалення роботи з протидії катуванням та іншим серйозним порушенням прав громадян**.

Зокрема, **внесено зміни до нормативних актів щодо порядку ведення ЄРДР та формування статистичної звітності в частині надання технічних можливостей для виокремлення масиву проваджень за фактами катувань та інших форм неналежного поводження, а також розроблено окрему форму звітності про результати роботи ДБР щодо досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених працівниками правоохоронних органів, щодо застосування катувань та іншого порушення прав громадян з боку**

працівників правоохоронних органів, яку затверджено спільним наказом **Офісу Генерального прокурора, МВС, СБУ, ДФС, ДБР та НАБУ від 28.07.2020.**

Крім того, Офісом Генерального прокурора спільно з судово-медичними експертами Міністерства охорони здоров'я України **розроблено проєкти Карти первинної фіксації зовнішніх ушкоджень, Інструкції щодо заповнення форми «Карта первинної фіксації зовнішніх ушкоджень»** та відповідні зміни до порядку інформування територіальних підрозділів Державного бюро розслідувань у разі фіксації медичними працівниками тілесних ушкоджень, що можуть свідчити про вчинення катувань та інших форм неналежного поводження з боку працівників органів правопорядку. Вказані проєкти направлено до Міністерства охорони здоров'я України для розгляду і затвердження як медичної документації.

Для удосконалення механізму застосування заходів безпеки до вказаної категорії осіб Офісом Генерального прокурора **розроблено зміни до нормативних актів Міністерства юстиції України.** Наказом Міністерства юстиції України «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України щодо переведення осіб, взятих під варту» від 20.10.2020 № 3643/5 зазначені зміни **внесено до Порядку здійснення заходів щодо забезпечення безпеки осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, та Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України.**

Правоохоронними відомствами вжито заходів для забезпечення додержання встановлених вимог щодо **обов'язкового використання систем відеоспостереження у місцях несвободи, а також портативних відеореєстраторів при застосуванні заходів примусу, збереження та захисту отриманої інформації.**

Офісом Генерального прокурора упродовж липня-серпня 2020 року **проведено системний аналіз діяльності органів кримінальної юстиції у сфері протидії катуванням.** Результати вивчення свідчать про наявність **серйозних проблем,** що призводять до порушень основоположних прав і свобод людини та встановлення ЄСПЛ порушень Україною вимог Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Такий стан справ зумовлений **відсутністю організаційно-правових засад державної політики у сфері протидії катуванням.**

Для їх формування Офісом Генерального прокурора та експертами національних неурядових організацій **розроблено проєкт Концепції державної політики протидії катуванням у системі кримінальної юстиції,** який надіслано для затвердження до міжвідомчої Комісії з питань виконання рішень Європейського суду з прав людини. Після відповідних узгоджень проєкт Концепції буде скеровано для затвердження до Кабінету Міністрів України. Основна увага Концепції сфокусована на **подоланні проблеми безкарності правоохоронців, які застосовують катування.**

12. Стан роботи щодо захисту інвестицій

Зважаючи на складний для держави період економічної кризи, **захист інвестицій залишається пріоритетним напрямом роботи прокурорів.**

З цією метою у липні 2020 року в Офісі Генерального прокурора утворено спеціалізований самостійний структурний підрозділ, яким уже налагоджено ефективну співпрацю з найбільшими організаціями, які покликані захищати інвестиції в Україні. Зокрема, Радою бізнес-омбудсмена, Американською торговельною палатою в Україні, Європейською бізнес асоціацією, Спілкою Українських підприємців, Федерацією роботодавців та іншими. Запроваджено **новий дієвий формат співпраці – регулярні робочі зустрічі. Механізм оперативного обміну інформацією з інвест-середовищем** допоможе швидко реагувати на будь-які невмотивовані слідчі чи процесуальні дії.

Лише за 6 місяців роботи підрозділом **проведено більше 30 робочих зустрічей** з обговорення питань дотримання прав суб'єктів господарювання та інвестиційної діяльності під час здійснення досудового роздування.

На контролі в Офісі Генерального прокурора торік перебувало близько 80 кримінальних проваджень указаної категорії.

Водночас **аналіз численних повідомлень у засобах масової інформації, значна кількість скарг підприємців,** які надходять до органів прокуратури, вказують на те, що робота у сфері запобігання протиправному втручання у господарську та інвестиційну діяльність **потребує активізації і докорінних змін.**

Проведення обшуків та подальше накладення арешту на вилучене у ході обшуку майно є найбільш поширеними серед слідчих та процесуальних дій, що проводяться **усіма без винятку правоохоронними органами** і створюють реальні перешкоди на шляху здійснення суб'єктами господарювання інвестиційної діяльності в Україні.

До прикладу, **за результатами вжитих прокурорами заходів забезпечено виконання слідчим ухвали суду про повернення** ТОВ «Ресурс Інвест» понад **1,6 тис. тонн цукру,** що був тимчасово вилучений під час проведення слідчих (процесуальних) дій у кримінальному провадженні.

Лише за принципової позиції Офісу Генерального прокурора припинено тривале та необґрунтоване кримінальне переслідування та перешкоджання діяльності одного із найбільших провайдерів України, іноземного інвестора та члена Американської торговельної палати в Україні – ПрАТ «ДАТАГРУП».

Після прийняття в розумні строки законного та обґрунтованого процесуального рішення у кримінальному провадженні інвесторами ПрАТ «ДАТАГРУП» ініційовано питання **про інвестування в економіку України ще 100 млн доларів США.**

Крім того, лише за втручання **Офісу Генерального прокурора** слідчим прийнято кінцеве рішення у кримінальному провадженні за фактом можливої підробки **актів готовності промислових об'єктів**, досудове розслідування у якому тривало понад два роки, що у свою чергу **позитивно відобразилось на інвестиційному кліматі найбільшого підприємства гірничо-металургійного комплексу України – ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»**.

Також за принципової позиції прокурорів у законний спосіб **припинено тривале та необґрунтоване кримінальне переслідування та перешкоджання господарській діяльності одного з виробників електроенергії на Одещині ТОВ «КТД Солар»**.

З метою забезпечення дотримання права суб'єктів господарювання та інвестиційної діяльності під час проведення досудового розслідування, Генеральним прокурором **утворено спільну робочу групу**, яка у співпраці з міжнародними партнерами та відомими правниками працює над створенням **Стандартів здійснення прокурором нагляду за додержанням законів під час проведення окремих слідчих (розшукових) дій та застосування заходів забезпечення кримінального провадження у сфері захисту інвестицій**.

Цей уніфікований документ запровадить механізм прийняття прокурором рішень із урахуванням балансу та виваженості між завданнями кримінального процесу і захистом інвестиційної діяльності.

13. Стан підтримання публічного обвинувачення та участі прокурорів у розгляді судами кримінальних проваджень

Торік за участі прокурорів судами розглянуто у першій, апеляційній, касаційній інстанціях, а також за нововиявленими та виключними обставинами майже **146 тисяч** кримінальних проваджень.

Загалом публічне обвинувачення **підтримано** у розгляді більше **53 тисяч** проваджень із ухваленням вироків, у тому числі майже **1,7 тисячі – на підставі угод**. За угодами **про визнання винуватості** ухвалено вирoki майже у двох третинах проваджень (**1 030**).

Половину (**25,7 тис.**) кримінальних проваджень розглянуто судом за спрощеною процедурою.

Також судом розглянуто **33** кримінальні провадження, у яких здійснювалось **спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження**.

Завдяки принциповій позиції прокурорів змінено та скасовано незаконні судові рішення в апеляційному порядку стосовно **5,1 тисячі осіб та 417 осіб – у касаційному**.

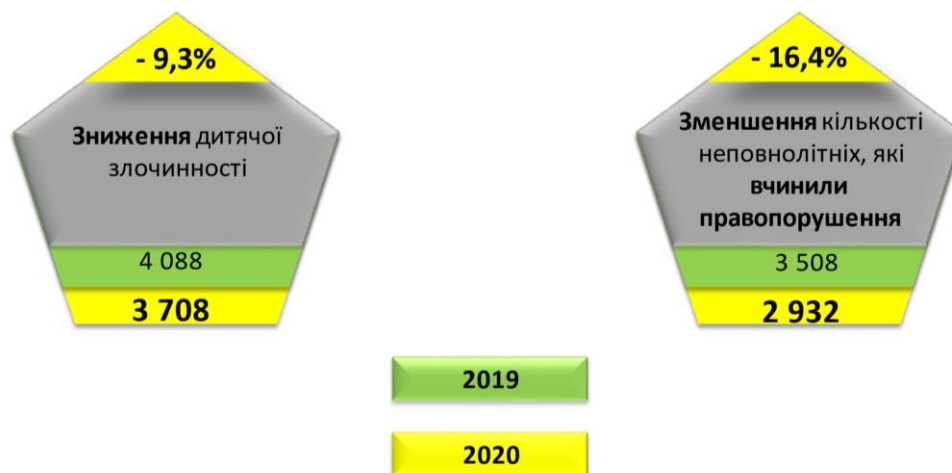
Унаслідок посилення ролі процесуального керівника на **20%** зменшилася кількість випадків зміни обвинувачення в суді (**896 проти 1 105 у 2019 році**).

14. Стан законності у сфері захисту прав дітей

Упродовж 2020 року ювенальними прокурорами **приділено особливу увагу забезпеченню ефективного досудового розслідування** у кримінальних провадженнях **про злочини, вчинені неповнолітніми та щодо дітей**, додержання їхніх прав у зазначених провадженнях, виявлення причин і умов, що сприяли скоєнню таких правопорушень, представництва інтересів держави в судах, комплексного застосування функцій прокуратури щодо охорони дитинства.

Упродовж декількох останніх років спостерігається **позитивна тенденція до зниження рівня дитячої злочинності**. Порівняно з 2019 роком у 2020 році цей показник **знизився на 9% (з 4 тис. до 3,7 тис.)**.

Водночас завдяки вжитим скоординованим заходам у 2020 році **на 16% зменшилася кількість неповнолітніх, які вчинили кримінальні правопорушення (з 3,5 тис. до 2,9 тис.)**.

Торік ювенальними прокурорами **забезпечено процесуальне керівництво** у понад **4 тисячах** кримінальних проваджень **стосовно неповнолітніх**. До суду направлено майже **3 тисячі обвинувальних актів**.

Унаслідок широкого застосування альтернативних тюремному ув'язненню видів запобіжних заходів, зокрема домашнього арешту, передачі дітей під нагляд батьків тощо, з **майже 3 тисяч неповнолітніх**, притягнутих до кримінальної відповідальності, **лише щодо 199 застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою**.

Триває активна робота з **переорієнтування діяльності з репресивного на відновний характер відповідальності підлітків**.

З цієї метою Генеральним прокурором та Міністром юстиції України 16.04.2020 підписано **спільний наказ** про подальшу реалізацію пілотного проєкту **«Програма відновлення для неповнолітніх, які є підозрюваними у вчиненні злочину»**, який став підґрунтям для запровадження практики відновного правосуддя на всій території України.

Наразі ювенальними прокурорами до цього проекту залучено **176 підлітків, які вперше схилили і вчинили нетяжкі правопорушення, із них 98 уже звільнено судом від кримінальної відповідальності.**

Лише за попередніми прогнозами, понад **1,5 тисячі неповнолітніх можуть бути виведені з кримінального переслідування та повернутися до нормального життя.**

До прикладу, за клопотанням прокурора судом **звільнено від кримінальної відповідальності неповнолітнього, який разом з однолітком викрав з подвір'я сусіда металеві стовпчики на суму 246 гривень.** Установлено, що доля підлітка є тяжкою, батько пішов з сім'ї, а декілька років тому раптово померла його мати, після чого його передано на виховання родичам. **Завдяки вказаній вище Програмі підлітку надано кваліфіковану психологічну допомогу, що сприяло усвідомленню ним своїх вчинків та виправленню ситуації.**

Також судом **звільнено від кримінальної відповідальності неповнолітню, яка виховувалася матір'ю одиначкою, та перебуваючи у школі, викрала у своєї однокласниці кросівки вартістю 864 гривні.** Не усвідомлюючи протиправність своїх дій, уже через два дні після крадіжки з'явилася на уроки у викраденому взутті, після чого була викрита потерпілою. **Неповнолітня успішно пройшла дану Програму, щиро покаялась та повернула викрадене.**

Унаслідок гуманізації кримінального судочинства з 2013 року **більш ніж вдесятеро зменшилася кількість засуджених у виховних колоніях (з 890 до 63 осіб).**

Крім того, упродовж 2020 року ювенальними прокурорами **забезпечено процесуальне керівництво у кримінальних провадженнях щодо 13 тисяч правопорушень, вчинених щодо дітей. До суду направлено майже 4 тисячі обвинувальних актів.**

Водночас аналіз стану злочинності засвідчив, що **потребує додаткових скоординованих і спільних дій правоохоронних органів щодо захисту інтересів дітей, які потерпіли від злочинів або стали їх жертвами.**

Так, упродовж 2020 року понад **5,2 тисячі дітей** постраждали від злочинів.

До прикладу, до суду надіслано **обвинувальний акт** стосовно **шести учасників організованої групи**, які, діючи за попередньою змовою, **створювали візуальні та аудіовізуальні твори порнографічного характеру, з ознаками дитячої порнографії**, шляхом втягнення до участі в них **п'яти дітей віком від 7 до 9 років**, із метою подальшого розповсюдження таких творів в анонімній мережі Інтернет. Загалом **організованою групою вчинено 17 таких епізодів**.

Крім того, за **принципової позиції прокурорів до суду скеровано обвинувальний акт** стосовно **виконавця та пособника**, які, діючи на замовлення та за попередньою змовою групою осіб, вчинили **замах на умисне вбивство депутата Київської обласної ради та умисне вбивство його малолітнього сина**. Стосовно **ще двох пособників** у вчиненні вказаного злочину судом у вересні 2020 року вже **постановлено обвинувальні вирoki**.

Задля консолідації зусиль, спрямованих на впровадження ефективних механізмів захисту прав дітей, які є постраждалими від кримінальних посягань, розробки спеціалізованих програм навчання прокурорів у цій сфері з урахуванням міжнародних практик, впровадження різних форм відновного правосуддя між **Офісом Генерального прокурора та Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні 02.06.2020 підписано Меморандум про взаємодію**.

Також забезпечено здійснення процесуального керівництва у понад **1 тисячі кримінальних проваджень у сфері охорони дитинства**.

Вивченням матеріалів цієї категорії проваджень встановлено численні факти розкрадання бюджетних коштів, виділених на будівництво, реконструкцію та капітальний ремонт закладів освіти, оновлення їх матеріально-технічної бази. Зазначені порушення призводять до використання під час будівельно-ремонтних робіт неякісних матеріалів, закупівлі шкільних меблів, які не відповідають державним стандартам та санітарним нормам і несуть пряму небезпеку життю і здоров'ю дітей під час здобуття освіти.

З метою інформування про зазначені порушення та вжиття заходів щодо забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання і виховання дітей в закладах освіти **Офісом Генерального прокурора поінформовано Прем'єр-міністра України**. За результатами розгляду цієї інформації перед Міністерством фінансів України **порушено** питання щодо додаткового виділення коштів для здійснення заходів з пожежної та техногенної безпеки, **напрацьовано проєкт постанови Кабінету Міністрів України про розроблення цільової Державної програми щодо забезпечення пожежної безпеки в закладах освіти**.

Суттєво активізовано представницьку діяльність на захист інтересів держави у сфері охорони дитинства.

Торік ювенальними прокурорами **пред'явлено позовів** на загальну суму майже **2 млрд грн**, що **2,5 рази більше**, ніж у 2019 році (*750 млн грн*).

У понад **три рази збільшилась сума, на яку задоволені позови – 836 млн грн** (*проти 260 млн грн.*). **Збільшилась також сума добровільного відшкодування за позовами прокурора 251 млн грн** (*проти 212 млн грн*).

Сума коштів, вибуття яких із державної та комунальної власності **попереджено прокурорами, перевищує 207 млн гривень**.

Збільшилася в 1,5 рази сума, на яку реально виконано рішення судів (504 млн грн проти 305 млн грн в 2019 році).

До прикладу, на виконання судового рішення **на Чернігівщині забезпечено повернення до державної власності будівлі Спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву з лижного спорту площею майже 3 тис. м² вартістю 12,2 млн гривень**.

За реагування ювенальних прокурорів у державну власність **повернуто та попереджено незаконне використання понад 4 тисяч гектарів земель освітнього призначення**.

Так, **на Миколаївщині на виконання судового рішення забезпечено повернення навчальному закладу земельної ділянки сільськогосподарського призначення площею 371 га вартістю майже 9 млн гривень**.

На Івано-Франківщині Державному професійно-технічному навчальному закладу «Богородчанський професійний будівельний ліцей» повернуто земельну ділянку загальною площею 39,4 га вартістю 26 млн гривень.

15. Стан додержання законів при виконанні судових рішень у кримінальних провадженнях, інших заходів примусового характеру у місцях несвободи, а також пробації

Діяльність органів прокуратури на цьому напрямі була консолідована на реалізації узгоджених заходів і проєктів, передусім у сфері реформування пенітенціарної системи та **вдосконалення механізмів реагування на порушення закону**.

Генеральним прокурором та Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини 01.07.2020 підписано Меморандум про співпрацю та запроваджено спільні візити до місць несвободи за участі прокурора, представників Омбудсмана та громадськості. Це насамперед сприятиме вдосконаленню механізмів своєчасного та дієвого реагування на порушення, що вчиняються посадовцями та іншими особами у місцях несвободи.

Налагоджено конструктивну співпрацю з громадськими і правозахисними організаціями, що позитивно оцінюється міжнародними партнерами.

Торік проведено низку зустрічей та круглих столів із керівниками громадських правозахисних організацій, які здійснюють незалежний моніторинг правоохоронної діяльності та захищають права осіб у місцях несвободи.

Загальна чисельність осіб, які у 2020 році перебували у сфері нагляду органів прокуратури або трималися у піднаглядних їм місцях несвободи, становила понад 180 тисяч.

Прокурорами при здійсненні нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян, торік **внесено 7,2 тисячі документів реагування та за результатами їх розгляду притягнуто до дисциплінарної відповідальності більше 5 тисяч службових осіб, звільнено за ініціативи прокурорів 136 незаконно утримуваних осіб, а також приведено у відповідність із законодавством та скасовано 720 нормативних та індивідуальних актів.**

Так, за письмовою вказівкою **Офісу Генерального прокурора**, внесеною Міністерству юстиції України, звільнено засудженого, який **19 днів незаконно утримувався у державній установі «Житомирська виправна колонія (№ 4)»**.

Крім того, попереджено незаконне поводження з вогнепальною зброєю працівниками слідчих ізоляторів та виправних колоній. За вказівкою Генерального прокурора у вересні 2020 року Міністром юстиції відкликано незаконне доручення Державної кримінально-виконавчої служби України, яке дозволяло використовувати вогнепальну зброю працівникам, які не пройшли професійного навчання та спеціальну підготовку.

Торік за результатами перевірок використання земель та іншого нерухомого майна установ Державної кримінально-виконавчої служби України прокурори розпочали понад 60 кримінальних проваджень за фактами розкрадання та знищення майна на загальну суму понад 70 млн грн, а також внесли 140 документів реагування на усунення порушень закону щодо майна на суму понад 100 млн гривень.

Прокурорами проведено результативні перевірки щодо забезпечення режиму, охорони та протидії злочинності в установах попереднього ув'язнення та виконання покарань Державної кримінально-виконавчої служби України.

Установлено порушення строків тримання в'язнів під вартою, відмов засудженим в умовно-достроковому звільненні та заміні покарання більш м'яким, численні факти користування ув'язненими та засудженими забороненими предметами, приховування адміністраціями установ випадків отримання в'язнями тілесних ушкоджень тощо.

На усунення вказаних порушень прокурорами внесено 160 документів реагування, до відповідальності притягнуто 200 службових осіб. За втручання прокурорів із дисциплінарних приміщень звільнено 11 незаконно утримуваних в'язнів. Розпочато 13 кримінальних проваджень.

У ході перевірок органів Державної прикордонної служби України встановлено порушення при адміністративному затриманні громадян України та іноземців, факти незаконного їх доставлення до органів охорони державного кордону, тримання з порушенням строків або без оформлення відповідних протоколів, незабезпечення затриманим належних умов, нероз'яснення їхніх прав тощо.

За результатами перевірок прокурорами внесено більше 50 документів реагування, до відповідальності притягнуто понад 130 службових осіб та розпочато 6 кримінальних проваджень.

Крім того, за ініціативи Генерального прокурора Кабінетом Міністрів України розроблено проєкт Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування до засуджених та осіб, які тримаються під вартою, заходів примусового годування».

16. Стан представництва інтересів держави в суді

Незважаючи на системні, структурні реформи у державі,

запровадження концептуальних змін у процесуальному законодавстві та обмеження у діяльності судової системи, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), прокурори активно реалізовували конституційну функцію щодо представництва інтересів держави в суді.

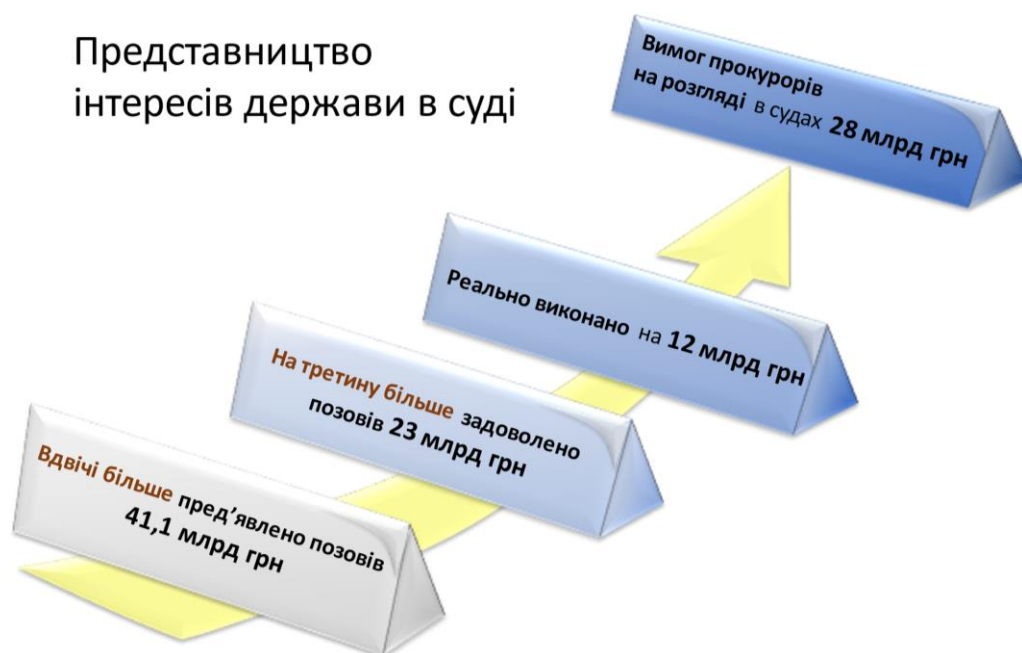
Так, у 2020 році на захист інтересів держави прокурорами **пред'явлено позовів** (без урахування результатів роботи з питань захисту інтересів дітей та у військовій сфері) на суму **41,1 млрд грн**, що майже **вдвічі більше**, ніж у 2019 році.

За вжитими цивільно-правовими заходами задоволено та відповідачами **добровільно** відшкодовано майже **23 млрд грн**, що на **44% більше**, ніж у 2019 році.

Сума коштів чи вартість майна, вибуття яких із державної (комунальної) власності попереджено за позовами прокурорів, становила **1,2 млрд гривень**.

Реально виконано судових рішень на суму майже **12 млрд гривень**.

Ще на **28 млрд грн** вимог прокурорів перебуває на розгляді в судах.

Особливу увагу приділено захисту у суді інтересів держави у сфері земельних відносин.

Пред'явлено позовів на суму близько **34 млрд гривень**. Судами задоволено та відповідачами **добровільно** відшкодовано майже **19 млрд гривень**.

За реагування прокурорів **повернуто** та попереджено **незаконне вибуття** понад **34 тисячі га земель**, у тому числі **особливо цінних земель, прибережно-захисних смуг, лісів, парків, земель сільськогосподарського призначення, водного фонду** тощо.

До прикладу, **Офіс Генерального прокурора** відстояв у Верховному

Суді позицію у 17 справах щодо необхідності витребування з незаконного володіння господарського товариства та фізичних осіб земельних ділянок площею майже **2,5 га** так званого **Біличанського лісу**, включеного до **природно-заповідної території Національного природного парку «Голосіївський»**.

Також **Офіс Генерального прокурора** 28.10.2020 у Київському апеляційному суді відстояв позицію щодо **неправомірності відведення розташованих на острові у межах прибережної захисної смуги річки Козинка земельних ділянок водного фонду загальною площею 40 га** вартістю близько **1 млрд гривень** в адміністративних межах Української міської ради у власність громадянам для ведення особистого селянського господарства та зміни їх цільового призначення.

Верховний Суд залишив без змін судове рішення, яким задоволено **позов Офісу Генерального прокурора** про витребування з незаконного володіння фізичних осіб земельних ділянок загальною площею **6 га** вартістю **11 млн грн**, які розташовані в зоні охоронюваного ландшафтного **Музею народної архітектури та побуту України (музей Пирогово)**.

Дніпропетровська обласна прокуратура відреагувала засобами представництва на численні факти **неправомірної реєстрації прав на користування суб'єктами господарювання земельними ділянками державної власності за підробленими договорами оренди**. Наразі судами задоволено **28 позовів** про скасування реєстрації речових прав та витребування цих земель загальною площею майже **3 тис. га** вартістю **698 млн гривень**.

Значно активізовано представницьку діяльність у бюджетній сфері.

Прокурорами **пред'явлено позовів** у вказаній сфері на суму **4,3 млрд грн**, що в **п'ять разів більше**, ніж у 2019 році. Судами задоволено та відповідачами добровільно відшкодовано понад **391 млн гривень**.

Лише за результатами виявлених порушень при **використанні бюджетних коштів на будівництво, ремонт, реконструкцію та утримання автомобільних доріг** пред'явлено **позовів** на загальну суму понад **1 млрд гривень**.

До прикладу, господарський суд задовольнив **позов прокурора** про визнання недійсним рішення тендерного комітету і укладеного на його підставі договору про надання послуг з ремонту автомобільної дороги на суму понад **204 млн грн**, оскільки закупівлю всупереч положенням закону проведено з безпідставним застосуванням переговорної процедури, а не відкритих торгів.

Реагуючи на порушення щодо **ефективного і цільового використання бюджетних коштів**, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (*COVID-19*), **органи прокуратури пред'явили позовів** на суму майже **10 млн гривень**.

Ефективно застосовувалися представницькі повноваження у сфері

захисту державної та комунальної власності. Прокурорами пред'явлено позовів на суму майже 3 млрд гривень. Судами стягнуто на користь держави близько 1,6 млрд гривень.

Захист державної та комунальної власності

Зокрема, органами прокуратури системно відстоювалися права держави на майнові комплекси, які, зважаючи на їх стратегічну цінність, навіть не включено законодавцем до переліку об'єктів, що підлягають приватизації, проте які стають предметом постійного зазіхання з боку бажаючих наживитися за рахунок незаконного отримання такого майна.

До прикладу, **Верховний Суд у 8 справах підтвердив обґрунтованість задоволення позовів обласних прокуратур в інтересах держави в особі Кабінету Міністрів України та право державної власності на майнові комплекси хлібоприймальних підприємств, комбінатів хлібопродуктів та елеваторів загальною вартістю понад 622 млн грн, правовий режим яких було протиправно змінено рішеннями органів місцевого самоврядування за відсутності рішення власника та наявності заборони на приватизацію.**

Забезпечено захист об'єктів, що мають історичну та культурну цінність.

Так, апеляційний господарський суд за активної позиції **Офісу Генерального прокурора залишив без змін судове рішення, яким відмовлено в задоволенні позову банківської установи щодо розірвання договору про передачу у державну власність колекції картин, яка є об'єктом національного культурного надбання і містить роботи всесвітньо відомих майстрів (Далі, Пікассо, Ренуара, Сезанна) та українських художників (Богомазова, Груга, Світославського).**

Завдяки втручання прокуратури не допущено виключення з **Державного реєстру нерухомих пам'яток України історичної садиби по вулиці Хорива у столиці, що належить до архітектурного ансамблю історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ», яку приватне підприємство намагалося знищити шляхом будівництва на його місці офісно-**

торговельного комплексу.

За позовом прокурора **зобов'язано** виконавчий комітет однієї з міських рад Львівської області подати органу охорони культурної спадщини вищого рівня пропозиції про занесення до **Державного реєстру нерухомих пам'яток України шістьох пам'яток архітектури національного значення XV-XVIII століть** (*Костел св. Миколи, Дзвіниця церкви св. Івана Хрестителя, Церква Воскресіння Господнього, Костел Успіння Богородиці*).

Захисту підлягали **майнові права** держави щодо **об'єктів оздоровчого призначення**.

Зокрема, **на виконання судового рішення** забезпечено реєстрацію за державною недобудованого **лікувально-оздоровчого комплексу** площею **6,4 тис. м²** вартістю понад **80 млн грн**, який розташований у м. Києві.

Суд погодився з доводами прокурора та повернув державі понад **30 об'єктів бази відпочинку**, розташованої в лісовому масиві на березі річки Десна на Чернігівщині.

На захист інтересів держави у **сфері охорони навколишнього природного середовища** у зв'язку з наявністю численних фактів забруднення атмосферного повітря, водних та земельних ресурсів, незаконного використання надр та води, нелегальної вирубки лісів прокурорами **пред'явлено позовів** на суму майже **2 млрд гривень**. Судами стягнуто на користь держави **1,4 млрд гривень**.

До прикладу, **Верховний Суд за касаційною скаргою** **Офісу Генерального прокурора визнав протиправним і скасував спеціальний дозвіл на видобування літєвих руд Шевченківського родовища** (*Донецька область*) площею **40 га**, безпідставно виданий товариству строком на 20 років без проведення передбаченого законодавством аукціону. Наразі **судове рішення виконано**.

За позовом прокурора адміністративним судом **визнано протиправною бездіяльністю** Сухополов'янської сільської ради Чернігівської області та **зобов'язано** її провести роботи з **винесення меж гідрологічного заказника місцевого значення «Густинський»** загальною площею майже **874 га** в натурі (*на місцевості*), що захистить територію заказника від неправомірних спроб його передачі у приватну власність.

За результатами розгляду позовів Миколаївської та Сумської обласних прокуратур господарським судом **задоволено вимоги** про стягнення близько **3 млн грн шкоди**, завданої навколишньому природному середовищу внаслідок забруднення атмосферного повітря, а також **800 тис. грн шкоди**, спричиненої забрудненням поверхневих вод. **Такі випадки є непоодинокими**.

Водночас із метою **забезпечення відшкодування збитків**, заподіяних державі в результаті **наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря**, торік **Офісом Генерального прокурора перед Прем'єр-**

міністром України ініційовано питання про необхідність вжиття заходів для законодавчого врегулювання розрахунків розмірів таких збитків.

Надалі наказом Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 28.04.2020 № 277 затверджено відповідну Методику розрахунку розмірів відшкодування цих збитків.

17. Міжнародне співробітництво та удосконалення взаємодії з правоохоронними органами іноземних держав

Торік органами прокуратури з метою реалізації визначених законодавством функцій **ефективно використовувалися механізми міжнародного співробітництва**.

Робота відомства спрямовувалася на **активізацію діяльності** щодо встановлення, підтримання та розвитку контактів із компетентними установами іноземних держав і міжнародними організаціями, проведення заходів міжнародного співробітництва (*зустрічі, переговори, конференції, семінари, круглі столи, тренінги, реалізація проєктів і програм співпраці*).

Зокрема, організовано та забезпечено проведення **261 заходу міжнародного характеру**.

У рамках комунікації з Євроюстом підписано (*продовжено дію*) **8 угод про створення спільних слідчих груп між Україною та іноземними державами**, а також забезпечено участь представників органів прокуратури України в **11 координаційних нарадах Євроюсту** (*як в Гаазі, так і в онлайн-форматі*).

Міжнародне співробітництво

У контексті роботи з повернення активів організовано підготовку, переклад та своєчасне направлення санкційному підрозділу Європейського

Союзу та урядам іноземних держав **55 інформаційних повідомлень (атестацій) про стан розслідування кримінальних проваджень щодо колишніх високопосадовців України, до яких застосовано санкції.** Зазначені санкції передбачають замороження коштів та економічних ресурсів окремих осіб, відповідальних за привласнення коштів держави України, осіб, відповідальних за порушення прав людини в Україні, а також фізичних чи юридичних осіб, організацій чи органів, пов'язаних із ними.

Торік завдяки роботі **Офісу Генерального прокурора в іноземних юрисдикціях** накладено арешт на кошти у сумі **519 млн доларів США та 4 млн євро**, пов'язані з ексвисокопосадовцями та їх оточенням.

Офіс Генерального прокурора вживає всіх можливих заходів для повернення вказаних коштів в Україну та забезпечує взаємодію українських слідчих і прокурорів у таких кримінальних провадженнях з іноземними колегами.

Так, **21.07.2020 Генеральним прокурором, директором Національного антикорупційного бюро України та Послом Швейцарської Конфедерації в Україні підписано Меморандум про взаєморозуміння між Офісом Генерального прокурора, НАБУ та Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва, у рамках якого сторони впроваджуватимуть проєкт «Повернення активів та доброчесність державного сектору в Україні».**

Реалізація цього проєкту дозволить удосконалити роботу правоохоронної системи, виробити ефективні механізми повернення викрадених активів, щоб інвестувати їх у майбутнє країни.

Також **Офісом Генерального прокурора розпочато українсько-латвійські консультації щодо повернення незаконно виведених з України активів на суму майже 50 млн доларів США, арештованих на виконання українських запитів, та конфіскованих у Латвії.**

Збереження застосованих санкцій вимагає від органів досудового розслідування України та прокурорів – процесуальних керівників здійснення швидкого й ефективного розслідування кримінальних проваджень щодо підсанкційних осіб з повним дотриманням їхніх прав.

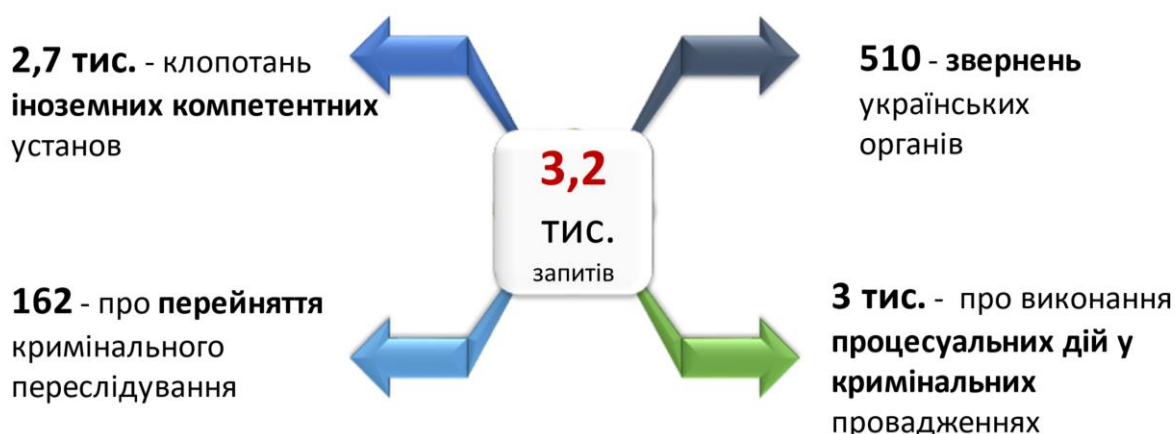
Наразі більшість кримінальних проваджень щодо підсанкційних осіб розслідуються Національним антикорупційним бюро України та Державним бюро розслідувань. Тому передусім від цих органів залежить, чи будуть Європейський Союз та уряди іноземних держав і надалі застосовувати санкції до колишніх вищих посадових осіб України та осіб із їхнього оточення.

Слід зазначити, що **Офісом Генерального прокурора** постійно приділяється увага питанням підвищення кваліфікації слідчих та прокурорів у сфері міжнародного співробітництва під час кримінального провадження.

Упродовж 2020 року Офісом Генерального прокурора розглянуто **3,2 тисячі** запитів про міжнародне співробітництво, з яких **510** – звернення українських органів і **2,7 тисячі** – клопотання іноземних компетентних установ.

Із указаної кількості запитів більше ніж **3 тисячі** – про виконання процесуальних дій у кримінальних провадженнях та **162** звернення – про перейняття (*передання*) кримінального переслідування.

Міжнародне співробітництво

Яскравим прикладом ефективної взаємодії з іноземними колегами можна назвати скерування компетентним органам Республіки Хорватія клопотання про передання кримінального переслідування стосовно громадянина Хорватії Браніміра Чалети, який підозрювався в умисному вбивстві вагітної жінки у місті Дніпро.

Завдяки тісному міжнародному співробітництву хорватською стороною завершено досудове розслідування та кримінальне провадження стосовно вказаної особи направлено до суду для розгляду по суті.

Аналогічно за клопотанням українських правоохоронних органів про **передання кримінального переслідування стосовно громадянина Азербайджану Халіллі Т.М.**, який у групі з іншими особами вчинив **розбійний напад** на приватного підприємця на території Миколаївської області, компетентними органами Азербайджанської Республіки проведено досудове розслідування та за результатами судового розгляду вказаній особі **призначено покарання у виді 7 років позбавлення волі.**

З метою встановлення об'єктивних обставин **авіакатастрофи літака BOEING 737 рейсу PS 0752 Тегеран-Київ**, унаслідок чого загинуло **176 осіб**, **Офісом Генерального прокурора направлено до країн Європи, Азії та Північної Америки 17 запитів про міжнародно-правову допомогу.**

Також у результаті налагодженого **міжнародного співробітництва** Офісу Генерального прокурора з представниками уповноважених органів Федеративної Республіки Німеччина за матеріалами Генеральної прокуратури м. Бамберг **розпочато кримінальне провадження щодо міжнародної шахрайської схеми та легалізації (відмивання) майна**, одержаного злочинним шляхом (*ч. 4 ст. 190, ч. 3 ст. 209 КК України*).

Так, під час досудового розслідування **задокументовано злочинну діяльність організованої групи громадян України та інших країн**, яка у період 2017-2020 років реалізувала **шахрайську схему заволодіння коштами фізичних осіб під виглядом залучення інвестицій через спеціально створені веб-ресурси.**

Орієнтовний місячний оборот шахрайської схеми становив від 8 до 10 млн євро. Більшість потерпілих – громадяни Німеччини, Австрії, Швейцарії та Великої Британії.

У рамках цього кримінального провадження **накладено арешти на рухоме та нерухоме майно загальною вартістю близько 50 млн євро.**

Торік до Офісу Генерального прокурора надійшов **131 запит іноземних держав про видачу правопорушників від іноземних правоохоронних органів 27 держав.** З них задоволено **38**, відмовлено у видачі **6 осіб** та розгляд **16 запитів відкладено.**

Найбільше клопотань надійшло від компетентних органів Російської Федерації (47), Республіки Молдова (13), Республіки Білорусь (8), Азербайджанської Республіки (6), Федеративної Республіки Німеччина (5).

Незважаючи на проблеми міжнародного сполучення, викликані COVID-19, забезпечено фактичну передачу правоохоронним органам іноземних держав 37 правопорушників.

Так, 03.10.2020 представникам уповноважених органів **Сполучених Штатів Америки передано затриманого у 2019 році громадянина Узбекистану, якого звинувачують у шахрайстві** шляхом отримання кредитів у

фінансових установах США та подальшої легалізації коштів на суму близько **5 млн доларів США**.

Також 08.10.2020 видано затриманого в Україні 20.08.2020 громадянина **Держави Ізраїль**, який звинувачений у міжнародному банківському шахрайстві на суму понад **140 млн доларів США** шляхом створення та використання Веб-платформ з продажу бінарних опціонів та надання недостовірних відомостей інвесторам з метою отримання від них інвестицій, які надалі легалізовані.

Завдяки злагодженим та своєчасним діям Офісу Генерального прокурора з представниками уповноважених органів **Сполучених Штатів Америки**, а також високому професійному рівню організації та проведення екстрадиційної перевірки **Київською обласною прокуратурою** її проведення завершено в строк **менше місяця**.

Крім того, компетентними органами **Сполучених Штатів Америки** понад **6 років** розшукувався польовий командир руху «Талібан» за вчинення низки злочинів проти життя та здоров'я осіб, а саме **захоплення заручників та викрадення людей** із застосуванням вогнепальної зброї, вчинене групою осіб, з метою отримання **викупу від родичів потерпілих та звільнення п'яти ув'язнених представників руху «Талібан»**.

Зазначену особу затримано 07.10.2020 на території Київської області та вже 27.10.2020 правоохоронними органами України здійснено фактичну передачу злочинця.

За координацією Офісу Генерального прокурора співробітниками Служби безпеки України та Національної поліції України до **Республіки Узбекистан** видано члена терористичної організації «Ісламська Держава», стосовно якого ще 31.08.2017 задоволено запит Генеральної прокуратури Республіки Узбекистан про видачу.

Прийняте рішення про видачу неодноразово оскаржувалося розшукуванням та його адвокатами у встановленому законом порядку, у тому числі і до Європейського суду з прав людини. **За результатами розгляду скарг** вказаної особи національними судовими інституціями та Європейським судом з прав людини його доводи **визнано необґрунтованими та неприйнятними**.

Розуміючи невідворотність видачі для притягнення до кримінальної відповідальності, а також з урахуванням застосування до нього запобіжного заходу, не пов'язаного з триманням під вартою, злочинець порушив покладені на нього судом обов'язки та **понад 2 роки переховувався від правоохоронних органів України**.

Однак у результаті спланованих та скоординованих **Офісом Генерального прокурора процесуальних дій**, а також проведених Службою безпеки України розшукових заходів **правопорушника затримано на території Одеської області та 13.10.2020 передано запитуючій державі**.

До іноземних держав направлено **87 клопотань** українських органів досудового розслідування про видачу. При цьому запити Офісом Генерального прокурора скеровано до **19** країн світу. За результатами їх розгляду **задоволено 6 запитів, відмовлено у видачі 29 осіб та розгляд 1 запиту відкладено.**

Зокрема, завдяки спільній спецоперації працівників правоохоронних органів Болгарії та України екстрадовано підозрюваного в організації нападу на громадську активістку Катерину Гандзюк.

Крім того, компетентними органами Грузії видано в Україну колишнього високопосадовця часів В. Януковича, який розшукувався за вчинення злочинів, передбачених ч. 1 ст. 255, ч. 4 ст. 28, ч. 5 ст. 191 КК України, якими заподіяно шкоду на **2,2 млрд гривень.**

Також Офісом Генерального прокурора проводиться щоденна копітка робота з опрацювання клопотань українських органів досудового розслідування щодо міжнародного розшуку правопорушників з використанням каналів Інтерполу. Вивчено **232** таких клопотання та підтверджено наміри запитувати видачу **162** правопорушників.

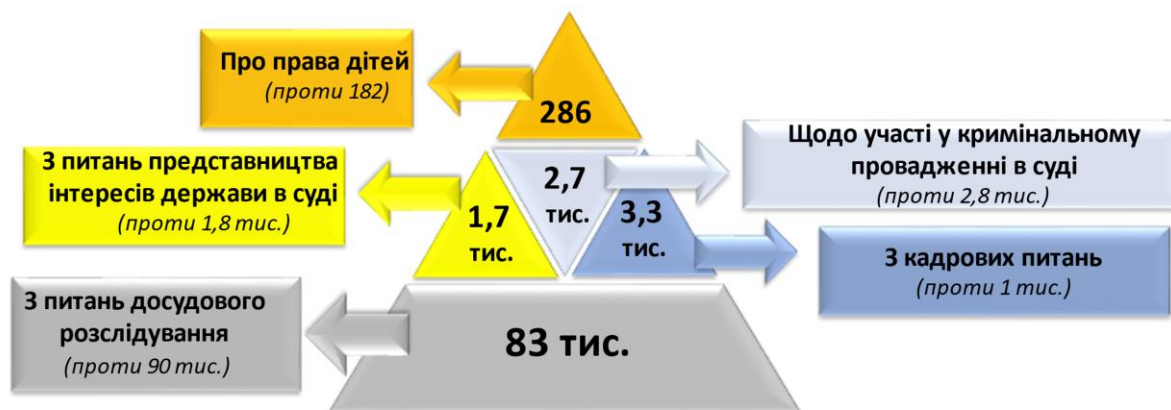
18. Стан розгляду звернень та запитів на інформацію

Упродовж 2020 року органами прокуратури України **розглянуто** близько **290 тисяч** звернень, що майже нарівні з 2019 роком (*246 тис.*). З них **вирішено 122,5 тисяч** звернень (*-5,5%*), у тому числі **7,5 тисячі**, що надійшли від народних депутатів України (*+19,3%*).

Зміни обсягу повноважень органів прокуратури протягом останніх років зумовили зміни щодо характеру звернень громадян.

З огляду на функції, покладені на прокуратуру, **найбільше вирішено звернень з питань досудового розслідування – 83 тисячі, або 67,5% (проти 90 тис. у 2019 році), 3,3 тисячі – з кадрових питань (проти 1 тис.), 2,7 тисячі – щодо участі у кримінальному провадженні в суді (проти 2,8 тис.), 2,1 тисяча – щодо нагляду за додержанням кримінально-виконавчого законодавства (проти 2,7 тис.), 1,7 тисячі – з питань представництва інтересів держави в суді (проти 1,8 тис.), 286 – про права дітей (проти 182).**

Найбільше вирішено звернень

Попри незначне зменшення порівняно з минулим роком кількості розглянутих та вирішених звернень, органами прокуратури й надалі продовжують поновлюватися конституційні права громадян у ході їх розгляду, оскільки **2 тисячі звернень визнано обґрунтованими та вимоги заявників задоволено.**

З усіх задоволених звернень значну кількість становлять скарги, які надійшли від учасників кримінального провадження (708 проти 786) та на дії і рішення слідчих поліції (729 проти 873).

Поряд із невеликим зменшенням порівняно з 2019 роком кількості вирішених звернень з питань досудового розслідування (-8%, з 90 тис. до 83 тис.), на 7% зменшилась кількість задоволених таких звернень (з 1,5 тис. до 1,4 тис.). Слід зауважити, що за результатами розгляду **4,5 тисячі заяв громадян (проти 5,2 тис.) внесено відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань та розпочато досудове розслідування.**

Органами прокуратури за результатами розгляду звернень **вживались заходи представницького характеру.** За результатами розгляду **52 звернень заявлено позови або здійснено вступ у справи.**

Враховуючи те, що у 2019 році розпочалась атестація прокурорів, прогнозованим стало збільшення скарг учасників цієї атестації з кадрових питань (з 900 до 3,3 тис.). При цьому у 2,5 рази збільшилась кількість обґрунтованих вимог заявників (з 34 до 80).

Відповідно до Закону України від 17.03.2020 № 530-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)», та інших підзаконних нормативно-правових актів на час дії карантину **призупинено проведення особистого прийому заявників, запитувачів інформації, депутатів усіх рівнів в органах прокуратури.**

У зв'язку з цим значно зменшилась кількість громадян, прийнятих на особистому прийомі (з 65 тис. до 16 тис.), у тому числі керівниками прокуратур (з 7,8 тис. до 2,6 тис.).

Упродовж останніх років спостерігалось збільшення розглянутих органами прокуратури України запитів про надання публічної інформації. Їх кількість у 2020 році порівняно з 2019 роком збільшилася вдвічі.

Так, органами прокуратури у 2020 році розглянуто майже 15 тисяч запитів на інформацію (проти 7,4 тис.), із яких на 11,7 тисячі надано запитувану інформацію (проти 4,6 тис.), на 121 запит відмовлено у її наданні (проти 142), на майже 3 тисячі – надано відповідні роз'яснення (проти 2,7 тис.) та 1,5 тисячі – надіслано іншим розпорядникам інформації (проти 900).

Третину (5 тис.) від усіх запитів, які надійшли, розглянуто **Офісом Генерального прокурора**. Характер запитів до органів прокуратури дещо змінився у зв'язку з розпочатою у 2019 році атестацією прокурорів.

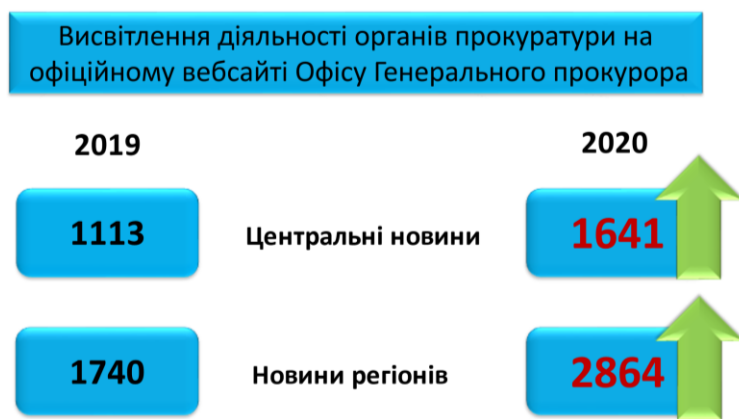
У 2020 році запитувачі найбільше цікавилися кадровими питаннями (38,3% з усіх розглянутих), питаннями досудового розслідування (5,6%), організаційно-розпорядчою діяльністю органів прокуратури (4%), питаннями надання статистичної інформації (2%) та іншими питаннями (51%).

19. Стан інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури

Офісом Генерального прокурора і прокуратурами усіх рівнів забезпечено формування єдиної інформаційної політики органів прокуратури задля підтримання позитивного іміджу відомства та підвищення рівня довіри громадськості до органів прокуратури в цілому.

Загалом **Офісом Генерального прокурора та обласними прокуратурами належним чином забезпечено виконання вимог частин першої та четвертої статті 6 Закону України «Про прокуратуру»** щодо інформування про діяльність прокуратури.

Упродовж 2020 року на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора розміщено 1 641 повідомлення в підрубриці «Новини» та 2 864 повідомлення в підрубриці «В областях».

Зважаючи на вимоги часу, впродовж 2020 року Офісом Генерального прокурора **активно використовувалися** можливості сучасних засобів комунікації.

Так, торік **створено офіційний Telegram-канал Офісу Генерального прокурора**. Оновлено та суттєво вдосконалено формат подачі інформації на офіційних сторінках відомства у соціальних мережах **Facebook, Twitter і на YouTube-каналі** із використанням нових можливостей та інструментів. Адаптовано до потреб ЗМІ та загальної аудиторії форму подачі відео-інформації. Запущено щотижневі відео-дайджести головних новин тижня.

Зокрема, на офіційній сторінці Офісу Генерального прокурора у соціальній мережі Facebook упродовж 2020 року розміщено більше **1,2 тисячі** дописів, Twitter – **417** твітів, на відеохостингу YouTube оприлюднено **123 відеоролики**, а на офіційному «Telegram-каналі» **1,4 тисячі** повідомлень.

У прокуратурах усіх рівнів активно ведуться сторінки у соціальних мережах.

Попри протиепідемічні заходи у зв'язку з поширенням на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Генеральний прокурор та його заступники, керівники структурних підрозділів, керівники обласних прокуратур та прокурори прокуратур усіх рівнів **брали особисту участь у заходах медійного характеру**, дотримуючись при цьому карантинних обмежень.

Зокрема, прокурорами **Офісу Генерального прокурора** надано **більше 120 коментарів та інтерв'ю** щодо перебігу розслідування в актуальних кримінальних провадженнях, протидії корупційним правопорушенням та інших питань діяльності прокуратури.

Триває процес налагодження відкритої та результативної комунікації, механізмів тривалого партнерства з медіа, неурядовими організаціями, міжнародними інституціями. Через друковані та електронні ЗМІ, повідомлення інформаційних агентств, телерадіорепортажі громадськість дізнається про результати роботи прокуратури, які реально сприяли відновленню або зміцненню законності та правопорядку.

На журналістські запити, які надходять до Офісу Генерального прокурора, надаються вичерпні відповіді у строки, передбачені законодавством. Упродовж 2020 року розглянуто 478 журналістських запитів.

При цьому процес інформування громадськості про діяльність органів прокуратури побудований за якісним, а не кількісним показником, а пріоритетне значення надається оприлюдненню інформації суспільно важливого характеру.

II. Фактична чисельність органів прокуратури у розрізі чисельності прокурорів, державних службовців, інших працівників, підвищення їхньої кваліфікації, проходження спеціальної підготовки, діяльність Тренінгового центру прокурорів України (п. 2 ч. 2 ст. 6 Закону)

Упродовж 2020 року Офісом Генерального прокурора, керівниками обласних прокуратур вжито низку організаційних і практичних заходів, спрямованих на підвищення ефективності кадрової роботи, оптимізації штатної чисельності та реформування відомства.

Як наслідок, загальна штатна чисельність працівників органів прокуратури упродовж 2020 року не перевищувала кількості, визначеної частиною першою статті 14 Закону України «Про прокуратуру» (15 тис. одиниць), і станом на 01.01.2021 становила 14 749 одиниць, із них 1 855 – в Офісі Генерального прокурора та 12 894 – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах.

Крім того, упродовж 2020 року штатну чисельність прокурорів скорочено на 581 посаду, та станом на 01.01.2021 вона становила 10 159 посад, із них 939 – в Офісі Генерального прокурора та 9 220 – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах.

Передусім у апаратах обласних прокуратур суттєво зменшено кількість адміністративних посад (з 1 318 до 1 247), зокрема на чверть – посад заступників прокурорів (з 81 до 58), майже на половину – заступників начальників управлінь (з 40 до 22) та на 12% – заступників начальників відділів (з 375 до 329).

Із загальної кількості штатних одиниць становлять:

- **69% (10 159)** посади **прокурорів**, з яких **939** – в Офісі Генерального прокурора (у тому числі **51** – у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі) та **9 220** – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах;
- **20% (2 985)** посади **державних службовців**, з них **570** – в Офісі Генерального прокурора (у тому числі **9** – у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі) та **2 415** – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах;
- **11% (1 605)** посади **інших працівників**, з них **346** – в Офісі Генерального прокурора та **1 259** – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах.

Облікова кількість працівників (до якої, крім фактично працюючих, включаються також і працівники, що перебувають у відпустках для догляду за дитиною, відряджені для участі в роботі інших органів на постійній основі, а також прокурори, повноваження яких припинено) станом на **01.01.2021** становила **14 514** осіб, з них:

- **прокурорів** – **9 543** особи, у тому числі **850** – в Офісі Генерального прокурора та **8 693** – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах;
- **державних службовців** – **3 003** особи, у тому числі **570** – в Офісі Генерального прокурора та **2 433** – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах;
- **інших працівників** – **1 968** осіб, у тому числі **329** – в Офісі Генерального прокурора та **1 639** – в обласних, місцевих і прирівняних до них прокуратурах.

На теперішній час вивчається питання щодо оптимізації штатної чисельності Офісу Генерального прокурора з урахуванням діяльності центрального апарату за минулий рік.

Тренінговий центр прокурорів України (далі – **ТЦПУ**) є державною установою, що утворена 05.03.2020 на виконання вимог Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» і відповідно до Закону України «Про прокуратуру» та **функціонує при Офісі Генерального прокурора**.

ТЦПУ створено на базі Національної академії прокуратури України, яка ліквідована на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 175 «Деякі питання реалізації законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури».

Діяльність ТЦПУ через введені Урядом карантинні обмеження, а також зважаючи на процедуру формування майнової бази, фактично була розпочата у червні 2020 року.

Серед основних завдань ТЦПУ – підвищення кваліфікації прокурорів та державних службовців органів прокуратури, підготовка осіб, які успішно пройшли процедуру добору, на посаду прокурора.

Так, упродовж 2020 року на базі Тренінгового центру прокурорів України організовано та проведено **18 тренінгів**, у яких взяли участь **2 415 осіб** (прокурори, державні службовці та потенційні тренери).

За результатами проходження тренінгів видано **1 639 сертифікатів** про підвищення кваліфікації, з яких **1 478** – прокурорам, **124** – державним службовцям органів прокуратури та **37** – потенційним тренерам.

Видано сертифікатів про підвищення кваліфікації

Разом з тим у зв'язку з призупиненням до **01.09.2021** дії статті 33 Закону України «Про прокуратуру», якою визначено порядок спеціальної підготовки кандидата на посаду прокурора, така підготовка у 2020 році не проводилась.

При цьому згідно з Порядком проведення добору на зайняття вакантної посади прокурора, затвердженим наказом Генерального прокурора від 10.01.2020 № 11, у ТЦПУ відбувалася теоретична (первинна) підготовка кандидатів на посаду прокурора **Офісу Генерального прокурора**, яку успішно пройшли **122 кандидати**.

На виконання вимог Закону України «Про державну службу» **2 153 (77%) державні службовці** органів прокуратури підвищили рівень своєї професійної компетентності, з них **1 795 (80 %)** – обласних та місцевих прокуратур.

Крім того, ТЦПУ надано організаційне забезпечення та технічний супровід масштабних заходів для **Офісу Генерального прокурора**, зокрема щодо добору прокурорів **Офісу Генерального прокурора**, прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, атестації прокурорів регіональних і місцевих прокуратур та військових прокуратур регіонів і гарнізонів.

Також фахівцями ТЦПУ розроблено каталог тренінгів для прокурорів та концепцію добровільного вибору тем у межах підвищення кваліфікації. Підготовлено **15 тренінгів та 29 тренінгових програм**.

Водночас Офісом Генерального прокурора у взаємодії з ТЦПУ **напрацьовується відомча нормативна база щодо вдосконалення системи підвищення кваліфікації прокурорів** з огляду на їх індивідуальні потреби, а також із урахуванням сучасних вимог та міжнародних стандартів.

Постійно триває процес **налагодження національного та міжнародного співробітництва**.

Станом на 01.01.2021 **підписано 18 меморандумів про співробітництво** з міжнародними та національними партнерами.

III. Забезпечення незалежності прокурорів (п. 3 ч. 2 ст. 6 Закону)

Відповідно до пункту 4 частини дев'ятої статті 71 Закону України «Про прокуратуру» **Рада прокурорів України розглядає звернення прокурорів та інші повідомлення про загрозу незалежності прокурорів**, вживає за наслідками розгляду відповідних заходів *(повідомляє відповідні органи про підстави для притягнення до кримінальної, дисциплінарної чи іншої відповідальності; ініціює розгляд питання щодо вжиття заходів забезпечення безпеки прокурорів; оприлюднює заяви від імені прокурорського корпусу про факти порушення незалежності прокурора; звертається до міжнародних організацій з відповідними повідомленнями тощо)*.

Упродовж 2020 року до Ради прокурорів України надійшло **13 повідомлень про загрозу незалежності прокурорів**, за результатами розгляду **2 – вжито відповідних заходів, 5 – встановлено відсутність підстав для реагування та 6 – надано роз'яснення**.

Зокрема, до Ради прокурорів України надійшли повідомлення начальника одного з відділів прокуратури Сумської області та прокурора цього відділу щодо загрози їхньої незалежності як прокурорів у кримінальному провадженні.

Вивчивши відповідні матеріали та заслухавши пояснення працівників прокуратури, Рада прокурорів України в межах повноважень за рішенням від 15.07.2020 № 118 **оприлюднила заяву від імені прокурорського корпусу про факти порушення незалежності прокурора**, звернула увагу на необхідність безумовного дотримання меж обґрунтованої критики, принципів незалежності прокурора, утримуватись від позапроцесуального впливу у будь-якій формі на прокурора, а також запропонувала уповноваженим особам прокуратури Сумської області інформувати суспільство щодо дотримання вказаними прокурорами норм процесуального законодавства під час досудового розслідування у відповідному провадженні.

У ході розгляду інших повідомлень про загрозу незалежності прокурорів Радою прокурорів України **не встановлено підстав для вжиття заходів реагування**, передбачених п. 4.1 Положення про Раду прокурорів України, **у зв'язку з відсутністю фактів незаконного впливу, тиску чи втручання у діяльність прокурорів.**

Крім того, до Ради прокурорів України надходили **інші повідомлення та звернення**, які не є повідомленнями про загрозу незалежності прокурорів, і за результатами їх розгляду приймалися рішення про відмову у вжитті заходів реагування або надавалися роз'яснення вимог чинного законодавства.

Передусім звернення стосувалися:

- здійснення прокурорами та керівниками органів прокуратури своїх процесуальних повноважень, із якими не погоджувалися заявники;
- незгоди прокурорів з наказами адміністративного характеру їхніх керівників;
- порядку проведення атестації прокурорів або рішень кадрових комісій з атестації прокурорів.

IV. Забезпечення законності та доброчесності у діяльності прокуратури (п. 4 ч. 2 ст. 6 Закону)

На виконання вимог частини п'ятої статті 19 Закону України «Про прокуратуру» (далі – Закон) **прокурор зобов'язаний щорічно проходити таємну перевірку доброчесності.**

Таємну перевірку доброчесності прокурорів проводять підрозділи внутрішньої безпеки Генеральної інспекції Офісу Генерального прокурора відповідно до Порядку проведення таємної перевірки доброчесності прокурорів в органах прокуратури України, який затверджений наказом Генеральної прокуратури України від 16.06.2016 № 205, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.06.2016 за № 875/29005 (далі – Порядок).

Генеральною інспекцією забезпечується дотримання вимог статті 19 Закону та Порядку щодо щорічного проходження прокурорами таємної перевірки доброчесності.

Відповідні анкети доброчесності оприлюднено на офіційному вебсайті Офісу Генерального прокурора.

Створено Реєстр таємних перевірок доброчесності прокурорів, до якого наразі внесено **10 738** анкет прокурорів, у тому числі прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури. Це і є фактична кількість перевірок доброчесності прокурорів.

За внесеними до Реєстру анкетами прокурорів упродовж 2020 року від громадян та юридичних осіб надійшла **21 інформація про недоброчесність прокурорів**, яка може свідчити про недостовірність (неповноту) їх тверджень,

поданих в анкеті. У зв'язку з цим **призначено службові розслідування**, з яких **15 завершено** та **по 6 перевірки доброчесності прокурорів** ще тривають.

За результатами завершених перевірок **4 прокурори не пройшли таємної перевірки доброчесності** через встановлення ознак дисциплінарних проступків та порушення правил прокурорської етики. Матеріали щодо них направлено до відповідних органів для проведення повних перевірок їх декларацій.

У 2020 році завершено **260 службових розслідувань**.

Працівниками Генеральної інспекції взято участь у 119 завершених розслідуваннях (45%).

Крім того, в результаті впровадження першочергових заходів із реформи органів прокуратури згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» **торік зазнала змін процедура розгляду дисциплінарних скарг про вчинення прокурором дисциплінарного проступку** та здійснення дисциплінарного провадження щодо прокурорів.

Тимчасово, до 1 вересня 2021 року, зупинені положення Закону, що регулювали статус і повноваження Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Натомість наказом Генерального прокурора від 09.01.2020 № 9 **створено кадрову комісію** як орган для забезпечення розгляду дисциплінарних скарг про вчинення прокурором дисциплінарного проступку та здійснення дисциплінарного провадження щодо прокурорів (*далі – кадрова комісія*).

За наслідками службових розслідувань до кадрової комісії Генеральною інспекцією та керівниками обласних і місцевих прокуратур торік надіслано дисциплінарні скарги щодо 79 осіб. За результатами їх розгляду 63 прокурорів притягнуто до дисциплінарної відповідальності:

- **6 прокурорів** Офісу Генерального прокурора;
- **11 прокурорів** обласних прокуратур;
- **46 прокурорів** місцевих прокуратур.

Також 6 службових розслідувань проводилося за фактом неправомірного втручання у діяльність прокурора, з яких жодне не підтвердилося.

Основними приводами для призначення службових розслідувань торік були:

- звернення та повідомлення громадян, народних депутатів України, підприємств, установ і організацій незалежно від підпорядкування і форм власності, об'єднань громадян, які містили фактичні дані, що можуть бути перевірені;

- доручення посадових осіб, уповноважених на призначення службових розслідувань та повідомлення Генеральної інспекції.

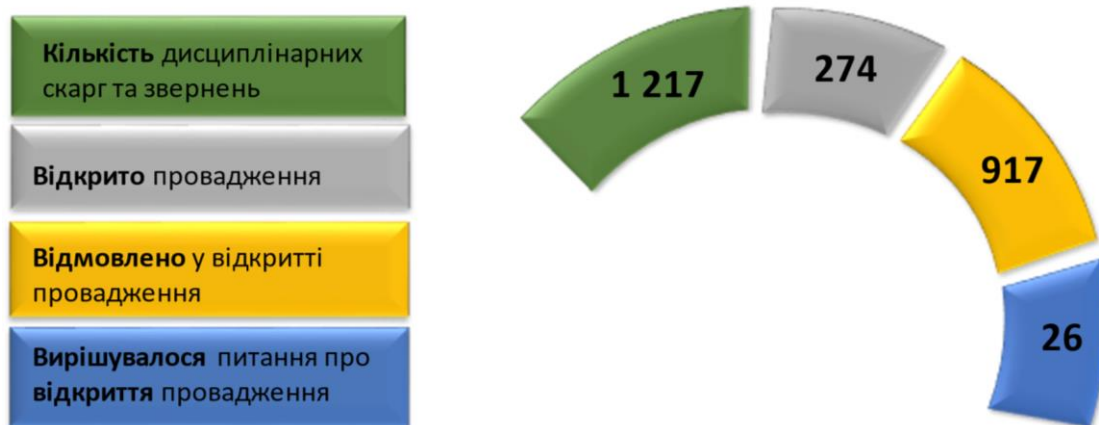
Підставами для призначення службового розслідування здебільшого були:

- використання прокурором своїх службових повноважень або службового статусу та пов'язаних із цим можливостей на користь своїх приватних інтересів або приватних інтересів третіх осіб; вчинення прокурором дій, що містять ознаки корупційних правопорушень, інших кримінальних правопорушень або правопорушень, пов'язаних з корупцією;
- керування прокурором транспортним засобом у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння або відмова від проходження огляду з метою виявлення стану сп'яніння; подання в анкеті доброчесності прокурора недостовірних (*у тому числі неповних*) тверджень;
- порушення прокурором вимог, заборон або обмежень, встановлених Законами України «Про запобігання корупції», «Про прокуратуру»; вчинення прокурором інших дій, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, у чесності та невідкупності органів прокуратури;
- втрата службових документів та матеріалів кримінального провадження; розголошення службової інформації;
- порушення при поводженні з речовими доказами і тимчасово вилученим майном.

За ініціативи Генеральної інспекції скасовано **7** висновків службових розслідувань обласних прокуратур та призначено додаткові розслідування, з яких **6** завершено, по **1** розслідування триває.

Загалом у 2020 році на розгляд кадрової комісії надійшло **1 217 дисциплінарних скарг** про вчинення прокурорами дисциплінарних проступків та звернень щодо неналежного виконання прокурором, який обіймає адміністративну посаду, **посадових обов'язків**, встановлених для відповідної адміністративної посади.

Відкрито 274 дисциплінарних провадження та у 917 скаргах членами кадрової комісії **прийняті рішення про відмову у відкритті дисциплінарного провадження**, здебільшого через **відсутність у дисциплінарних скаргах конкретних відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку прокурора**.

За результатами дисциплінарних проваджень кадровою комісією прийнято **216** рішень стосовно **243** осіб, із яких **158** рішень про закриття дисциплінарного провадження стосовно **179** осіб та **58** рішень про накладення дисциплінарних стягнень стосовно **63** прокурорів, із них:

- **22 догани** стосовно **25** прокурорів;
- **12** рішень про накладення дисциплінарного стягнення у виді **заборони на строк до одного року на переведення до органу прокуратури вищого рівня чи на призначення на вищу посаду** в органі прокуратури, в якому прокурор обіймає посаду, стосовно **12** прокурорів;
- **24** рішення про накладення дисциплінарного стягнення у виді **звільнення з посади в органах прокуратури** стосовно **26** прокурорів. Також кадровою комісією прийнято **одне** рішення про наявність підстав для звільнення прокурора з адміністративної посади.

Накладено дисциплінарних
стягнень на прокурорів
у виді

Крім того, упродовж 2020 року до органів, уповноважених **складати протоколи про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією**, Генеральною інспекцією надіслано повідомлення стосовно **22** працівників прокуратури, які припустилися **порушень вимог законодавства у сфері запобігання корупції**.

За результатами їх розгляду (з урахуванням залишку повідомлень за 2019 рік) складено **32 протоколи стосовно працівників прокуратури**. Судами за цей період розглянуто **31 справу**, з них **13 – закрито через відсутність складу правопорушення** та **6 – через закінчення строків притягнення до відповідальності**, однак у **5 з них осіб визнано винними**.

Ще у **7 справах працівників визнано винними у вчиненні адміністративних правопорушень та притягнуто до відповідальності у виді штрафу** та у **5 – оголошено усне зауваження в порядку статті 22 КУпАП**.

Торік Генеральною інспекцією та обласними прокуратурами під час перевірки подання декларацій працівниками прокуратури **виявлено 202 факти неподання та несвоєчасного подання декларацій**, про що у встановленому порядку поінформовано Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК).

Також Генеральною інспекцією до НАЗК скеровано повідомлення про проведення повної перевірки **32 декларацій працівників прокуратури**, за наслідками розгляду яких НАЗК розпочало перевірку.

За результатами таких перевірок НАЗК у 2020 році **встановило внесення недостовірних відомостей до декларацій 19 прокурорами**, з них у діях **9 прокурорів** виявлено ознаки правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України, та ще **4 прокурорів – ч. 4 ст. 172-6 КУпАП**.

Підтримувалася належна взаємодія з підрозділами правоохоронних органів, що дозволяє своєчасно реагувати на випадки корупційних та інших протиправних проявів з боку працівників прокуратури.

Торік уповноваженими правоохоронними органами у кримінальних провадженнях **повідомлено про підозру 24 працівникам прокуратури**.

Найбільше до кримінальної відповідальності притягнуто працівників Київської міської прокуратури (6), Дніпропетровської (3), Кіровоградської (3), Луганської (2), Одеської (2) обласних прокуратур.

За вчинення корупційних злочинів **притягнуто до кримінальної відповідальності 12 прокурорів**.

До суду скеровано **обвинувальні акти стосовно 27 працівників прокуратури** (з урахуванням кримінальних проваджень, розпочатих минулими роками).

Прокурорами Генеральної інспекції підтримується публічне обвинувачення у **69 кримінальних провадженнях стосовно 94 працівників прокуратури**.

Судами постановлено **6 вироків** стосовно колишніх працівників прокуратури, які набрали законної сили, у тому числі **3 виправдувальні**. Ще стосовно **11 прокурорів** винесено вирoki, які не набрали законної сили, відповідні провадження розглядаються судами апеляційної інстанції, **3 кримінальних провадження стосовно прокурорів судами закрито**, у тому числі

2 – у зв'язку із звільненням від кримінальної відповідальності через закінчення строків давності.

У 2020 році правоохоронними органами **розслідувалося 52** кримінальних провадження за фактами **вчинення кримінальних правопорушень стосовно працівників прокуратури**, пов'язаних з виконанням ними своїх службових обов'язків.

За результатами розслідування **12** кримінальних проваджень із **обвинувальними актами** скеровано до суду, **18** – закрито, **2** – зупинено у зв'язку з розшуком підозрюваних. У решті проваджень досудове розслідування триває.

Торік за **18** (*проти 4 у 2019 році*) повідомленнями працівників прокуратури про надходження їм пропозицій щодо надання неправомірної вигоди **розпочато 15** кримінальних проваджень за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених частиною третьою статті 369 КК України. За результатами досудового розслідування **2** кримінальних провадження з **обвинувальними актами** направлено до суду, **3** – закрито та ще у **10** – слідство триває.

Щодо кількості звернень та судових справ про відшкодування державою шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю прокурора, слід враховувати таке.

Інструкцією про порядок складання звітності про роботу органів прокуратури, затвердженою наказом Генерального прокурора від 20.01.2021 № 1, та Інструкцією зі складання звітності про роботу прокурора, затвердженою наказом Генеральної прокуратури України від 18.11.2015 № 350, яка діяла у 2020 році, **не передбачено відображення статистичних даних про кількість звернень щодо відшкодування державою шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю прокурора.**

Водночас, за даними у додатку до статистичної звітності за формою № П «Звіт про роботу прокурора», у 2020 році **судами відкрито провадження у 376 справах за позовами про відшкодування шкоди, завданої органами прокуратури**, в яких Офіс Генерального прокурора чи обласні прокуратури залучено стороною або третьою особою. З вказаної кількості позовів **розглянуто 292**, із них **задоволено 106** на суму **30,2** млн грн та **відмовлено у задоволенні 186** на суму **5,8** млрд гривень.

Предметом такої категорії спорів є **відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, органу досудового розслідування, прокуратури або суду** (*ст. 1176 ЦК України*).

Підставами для пред'явлення таких позовів є **постановлення судом виправдувальних вироків, закриття кримінального провадження за відсутністю події кримінального правопорушення, відсутністю в діянні складу кримінального правопорушення або невстановлення достатніх доказів для**

доведення винуватості особи у суді і вичерпанням можливостей їх отримати (ст. 2 Закону України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду»). У переважній більшості цих справ спірні правовідносини стосуються подій, що мали місце більше десяти років тому.

Щодо розміру відшкодованої державою за звітний період шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю прокурора, то згідно з пунктом 9 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України, Порядком виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.2011 № 845, її відшкодування здійснюється органами Державної казначейської служби України.

З приводу кількості судових справ щодо зворотної вимоги держави до прокурорів та суми коштів, витребуваної за задоволеними судом зворотними вимогами держави, слід враховувати таке.

Відповідно до статті 20 Закону України «Про прокуратуру» шкода, завдана незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю прокурора, відшкодовується державою незалежно від його вини в порядку, визначеному законом.

Держава, відшкодувавши шкоду, завдану прокурором, має право зворотної вимоги до нього в розмірі виплаченого відшкодування у разі встановлення в діях прокурора складу кримінального правопорушення за обвинувальним вирок суду щодо нього, який набрав законної сили.

Упродовж 2020 року до підрозділів представництва органів прокуратури матеріали (обвинувальні вирoki) для пред'явлення позовів із зворотними вимогами до прокурорів не передавалися, у зв'язку з цим позови не пред'являлися.

V. Кошториси органів прокуратури та їх виконання (п. 5 ч. 2 ст. 6 Закону)

Видатки органів прокуратури у 2020 році передбачені на рівні **7 766,9** млн гривень.

За рахунок коштів державного бюджету торік забезпечено:

- **видатки на оплату праці** працівників органів прокуратури – **5 638,3** млн грн, із них **81,3** млн грн – на виконання рішень суду щодо стягнення середньої заробітної плати за час вимушеного прогулу особам, звільненим з підстав, передбачених законами України «Про очищення влади» та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури»;

- **нарахування на оплату праці (сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування) – 1 119,8 млн грн;**
- **оплата комунальних послуг – 104,7 млн грн;**
- **охорона адміністративних приміщень органів прокуратури – 91,5 млн грн;**
- **сплата судового збору – 83,2 млн грн;**
- **супроводження та розширення функціональних можливостей інформаційної системи ЄРДР, держателем та адміністратором якої є Офіс Генерального прокурора – 35,5 млн грн;**
- **видатки на відрядження – 32,3 млн грн;**
- **ремонт адміністративних будівель та приміщень прокуратури – 20,8 млн грн;**
- **придбання комп'ютерної та оргтехніки для працівників прокуратури – 16,6 млн грн;**
- **заходи із запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19) серед працівників органів прокуратури – 10,7 млн грн;**
- **забезпечення початку діяльності обласних та окружних прокуратур (вивіски, печатки, штамп, посвідчення тощо) – 5,9 млн грн тощо.**

**Інформація щодо кошторисів органів прокуратури
та їх виконання за 2020 рік**

Назва КЕКВ/КПКВК	КЕКВ	Загальний фонд	
		план на 2020 рік з урахуванням внесених змін	касове виконання за 2020 рік
Видатки всього за головним розпорядником коштів державного бюджету, в т. ч.		7766,9	7377,7
Оплата праці	2110	5820,0	5638,3
Нарахування на оплату праці	2120	1235,1	1119,8
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	152,7	135,9
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2220	0,0	0,0
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	243,9	231,5
Видатки на відрядження	2250	34,7	32,3
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	129,3	104,7
Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів	2282	1,6	0,9

розвитку			
Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям	2630	0,1	0,1
Стипендії	2720		0,0
Інші виплати населенню	2730	13,2	4,1
Інші поточні видатки	2800	119,7	94,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	13,2	13,1
Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів	3122	0,0	0,0
Капітальний ремонт інших об'єктів	3132	0,8	0,6
Реконструкція та реставрація інших об'єктів	3142	1,9	1,7
Реставрація пам'яток культури, історії та архітектури	3143	0,7	0,7
у тому числі за бюджетними програмами:			
0901010 "Здійснення прокурорсько-слідчої діяльності, підготовка та підвищення кваліфікації кадрів прокуратури"	КЕКВ	7652,2	7285,6
Оплата праці	2110	5732,4	5563,5
Нарахування на оплату праці	2120	1218,9	1110,9
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	150,3	134,1
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2220	0,0	0,0
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	238,8	227,5
Видатки на відрядження	2250	34,2	31,9
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	128,0	103,9
Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	2282	1,6	0,9
Поточні трансферти урядам іноземних держав та міжнародним організаціям	2630	0,1	0,1
Стипендії	2720		0,0
Інші виплати населенню	2730	13,2	4,1
Інші поточні видатки	2800	119,6	94,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	11,7	11,7
Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів	3122	0,0	0,0
Капітальний ремонт інших об'єктів	3132	0,8	0,6

Реконструкція та реставрація інших об'єктів	3142	1,9	1,7
Реставрація пам'яток культури, історії та архітектури	3143	0,7	0,7
0901030 "Забезпечення функцій Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою"	КЕКВ	114,7	92,1
Оплата праці	2110	87,6	74,8
Нарахування на оплату праці	2120	16,2	8,9
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	2210	2,4	1,8
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	2220	0,0	0,0
Оплата послуг (крім комунальних)	2240	5,1	4,0
Видатки на відрядження	2250	0,5	0,4
Оплата комунальних послуг та енергоносіїв	2270	1,3	0,8
Інші поточні видатки	2800	0,1	0,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	3110	1,5	1,4

VI. Забезпечення діяльності органів прокурорського самоврядування (п. 6 ч. 2 ст. 6 Закону)

Відповідно до частини першої статті 66 Закону України «Про прокуратуру» в органах прокуратури **прокурорське самоврядування здійснюється через всеукраїнську конференцію прокурорів та Раду прокурорів України.**

Найвищим органом прокурорського самоврядування є всеукраїнська конференція прокурорів.

Водночас у період між всеукраїнськими конференціями прокурорів вищим органом прокурорського самоврядування є **Рада прокурорів України.**

Торік Радою прокурорів України проведено 28 засідань, на яких розглянуто 165 питань внутрішньої діяльності прокуратури. Передусім питання стосувалися призначення чи звільнення прокурорів з адміністративних посад, призначення членів конкурсної комісії з організації та проведення конкурсу на адміністративні посади в Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, атестації прокурорів місцевих та регіональних прокуратур, матеріального забезпечення органів прокуратури та заробітної плати прокурорів тощо.

Забезпечення незалежності прокурорів передбачає створення в державі таких умов функціонування прокуратури, які мінімізують можливості незаконного втручання у їх діяльність. Прокурори для належного виконання покладених на них завдань повинні бути впевненими у своїй незалежності, а

громадяни мають бути переконані у тому, що органи прокуратури функціонують без незаконного впливу на їх організацію та діяльність.

Незалежність має бути зміцнена як на інституційному, так і на функціональному рівнях.

Разом із тим, тривалий час (з 2014 року) порушувалась одна з гарантій незалежності прокурора щодо його належного матеріального забезпечення та визначення виключно Законом заробітної плати.

За ініціативи Ради прокурорів України рішенням Конституційного Суду України від 26 березня 2020 року визнано неконституційною норму Бюджетного кодексу, що блокувала нарахування заробітної плати прокурорам відповідно до Закону України «Про прокуратуру».

Таким чином забезпечено поновлення однієї з гарантій незалежності прокурорів щодо належного матеріального забезпечення.

Щодо забезпечення діяльності органів прокурорського самоврядування, то Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» повноваження діючих членів Ради прокурорів України достроково припиняються на наступний день після дня початку роботи окружних прокуратур.

Водночас цим же Законом повноваження всеукраїнської конференції прокурорів щодо призначення інших членів Ради прокурорів України зупинено до 1 вересня 2021 року.

З огляду на викладене до цього часу вищий орган прокурорського самоврядування (*Рада прокурорів України*) функціонувати не буде.

VII. Відомості щодо діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (п. 7 ч. 2 ст. 6 Закону)

Торік Національним антикорупційним бюро України зареєстровано 648 кримінальних проваджень та повідомлено про підозру 95 особам, зокрема:

- затриманому 20.07.2020 на території Республіки Польща колишньому виконавчу обов'язків Голови Державного агентства автомобільних доріг України, двом громадянам Польщі, іноземному громадянину – представнику однієї з компаній-учасниць тендерів Укравтодору, громадянці України – експертниці керівника Укравтодору, а також ще одному громадянину України – бенефіціарному власнику декількох компаній, які з метою одержання неправомірної вигоди для себе або третіх осіб організували надання переваг для компаній, які брали участь у публічних закупівлях щодо будівництва, ремонту та реконструкції автомобільних доріг державного значення;

- **народному депутату України, члену Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, який висунув вимогу надати йому через посередника 13 тис. доларів США за внесення пропозицій до проекту Закону України «Про управління відходами» та надалі – ще 200 тис. доларів США для підкupu народних депутатів України – членів Комітету;**

- **народному депутату України VIII скликання та керівнику відокремленого структурного підрозділу ДП «НАЕК «Енергоатом», які організували перемогу в тендері зі спорудження Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива вартістю понад 1 млрд гривень будівельної фірми, підконтрольної на той час народному депутату України;**

- **керівнику територіального управління Держгеокадастру та його посереднику, які отримали 51 тис. доларів США за некасування рішень про надання дозволів на розробку проектів землеустрою, їх затвердження і передання земельних ділянок у власність окремим громадянам.**

У кримінальних провадженнях **встановлено збитків на 1,5 млрд грн, із яких відшкодовано понад 103,5 млн гривень. З метою забезпечення відшкодування збитків накладено арештів та пред'явлено позовів на суму 266 млн гривень.**

До суду направлено 68 обвинувальних актів, у тому числі стосовно 11 народних депутатів України різних скликань, 1 депутата обласної ради, 2 членів Кабінету Міністрів України, 2 державних службовців категорії «А» та 6 суддів.

Діяльність Спеціалізованої антикорупційної прокуратури

Зокрема, до Вищого антикорупційного суду скеровано обвинувальні акти стосовно:

- колишнього Міністра інфраструктури України, який у грудні 2017 року незаконно видав наказ про зменшення на 20% портових зборів (окрім маякового), внаслідок чого до державного бюджету не надійшло 30 млн грн адміністративного збору, що формує його дохідну частину;
- народного депутата України VIII скликання, який, незважаючи на наявність власного житла у столиці, упродовж листопада 2014 року – серпня 2019 року незаконно отримав 1 млн грн компенсації за користування готельним номером в ДП «Готельний комплекс «Національний»;
- колишніх керівників державних підприємств «Інформаційний центр» Міністерства юстиції України та «Інформаційні судові системи», а також двох їхніх співучасників, які наприкінці 2013 року – на початку 2014 року з метою заволодіння коштами державного підприємства при закупівлі програмного забезпечення Trueconfserver уклали договір із підконтрольним підприємством спочатку за завищеною ціною, а згодом і взагалі не маючи наміру його виконання, що завдало збитків ДП «Держінформ'юст» на суму майже 7 млн гривень. Крім того, колишній керівник ДП «ІСС», діючи за попередньою змовою з ексдиректором ДП «Держінформ'юст», через пов'язані з ним юридичні особи заволодів грошовими коштами при створенні програмного забезпечення для ведення державних реєстрів, які перебували у віданні ДП «ІСС», що завдало збитків на понад 1 млн гривень;
- колишніх голови правління ПрАТ «ХК «Енергомережа» та генерального директора ВАТ «Запоріжжяобленерго», які, зловживаючи своїм службовим становищем, реалізували впродовж 2014–2015 років корупційну схему незаконного заволодіння коштами ВАТ «Запоріжжяобленерго» у розмірі понад 346 млн грн, сплачених споживачами за постачання електричної енергії.

Наразі у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі працює 56 осіб, у тому числі 7 прокурорів та 1 державний службовець на адміністративних посадах, 41 прокурор відділу та 7 головних спеціалістів. Вакантними залишаються чотири адміністративні посади (3 посади прокурорів та 1 посада державної служби).

Інформація щодо недостовірності тверджень в анкетах доброчесності прокурорів САП до управління внутрішньої безпеки Генеральної інспекції не надходила, у зв'язку з чим всі вони вважаються такими, що пройшли таємну перевірку доброчесності.

Разом із тим, у 2020 році завершено 3 службові розслідування щодо прокурорів САП, у яких взяли участь прокурори Генеральної інспекції (2 розслідування щодо заступника Генерального прокурора – керівника САП та 1 – щодо начальника одного з відділів САП).

Приводами та підставами для призначення службових розслідувань були: запит члена Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, а також рапорт керівника одного з Департаментів Офісу Генерального прокурора з інформацією про можливі дії, що порочать звання прокурора і можуть викликати сумнів у його об'єктивності, неупередженості та незалежності, які призвели до негативних наслідків у кримінальному провадженні.

За результатами двох службових розслідувань щодо заступника Генерального прокурора – керівника САП керівником Генеральної інспекції спрямовано дисциплінарну скаргу, за наслідками розгляду якої дисциплінарне провадження закрито.

Водночас рішенням дисциплінарної комісії від 27.02.2020 начальника одного з відділів САП звільнено з органів прокуратури. Зазначене рішення оскаржено до Окружного адміністративного суду міста Києва, рішенням якого 10.07.2020 позов колишнього начальника відділу САП залишено без задоволення.

Упродовж 2020 року до НАЗК Генеральною інспекцією спрямовано 2 повідомлення стосовно 2 прокурорів САП (*заступника Генерального прокурора – керівника САП та його колишнього заступника*) для повної перевірки їх декларацій та вирішення питання про наявність ознак адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого статтею 172⁷ КУпАП.

Розпочаті НАЗК перевірки за цими повідомленнями було зупинено у зв'язку з прийняттям Конституційним Судом України рішення від 27.10.2020.

Наразі триває 1 службове розслідування, призначене наказом виконувача обов'язків керівника САП від 02.12.2020.

У 2020 році на розгляд кадрової комісії надійшло 29 дисциплінарних скарг про вчинення прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури дисциплінарних проступків.

За результатами їх розгляду відкрито 7 дисциплінарних проваджень (*стосовно 4 осіб*) та у 22 випадках членами кадрової комісії прийняті рішення про відмову у відкритті дисциплінарного провадження через відсутність у дисциплінарних скаргах конкретних відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку прокурора.

За результатами дисциплінарних проваджень кадровою комісією прийнято 1 рішення про накладення дисциплінарного стягнення у виді звільнення з посади в органах прокуратури начальника п'ятого відділу управління процесуального керівництва, підтримання державного обвинувачення та представництва в суді Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (за допущені порушення вимог КПК України під час здійснення процесуального керівництва у кримінальному провадженні, за пунктами 1, 2, 6, 7 частини першої статті 43 Закону) та ще по 1 дисциплінарному провадженню рішення кадровою комісією на даний час не прийнято,

натомість інші дисциплінарні провадження – закриті.

Спеціалізована антикорупційна прокуратура фінансується за кошти Державного бюджету України за окремою бюджетною програмою та на **100%** від потреби забезпечена бюджетним фінансуванням.

Офіс Генерального прокурора